

Kela|Fpa®

Kelan toimintakertomus 2016

toimintakertomus.kela.fi

Sisällysluettelo

Pääjohtajan katsaus

Kela lyhyesti

Toimintaympäristön muutokset heijastuvat Kelan tulevaisuuteen

Kela vuonna 2016

Uusi strategia

Digitalisaatio merkitsee parempaa palvelua ja tehokkaampaa työskentelyä

Kelan maksamat etuudet

Kela palvelee yhä henkilökohtaisemmin

Sosiaaliturvayhteistyö ylittää rajat

Perustoimeentulotuen myöntäminen yhtenäistyy

Kela on perheystävällinen työpaikka

Tilastointi, laskelmat ja tutkimus

Riskienhallinta

Vastuullisuus

Vammaisetuksien käsittelyajat lyhenivät merkittävästi

Kanta-palvelut laajenevat

Hallituksen toiminta

Rahoitus

Toimielimet 2016

Neuvottelukunnat

Tuloslaskelma ja tase

Pääjohtajan katsaus

Kelan pääjohtaja Elli Aaltonen.

Kuva: Kela

Vuosi 2016 oli Kelassa muutoksen ja uusiin muutoksiin valmistautumisen vuosi.

Hallinnon ja toiminnan kehittämishankkeessa (HAKE) valmisteltiin uusi organisaatio ja johtamisjärjestelmä. Vuoden alussa alettiin toimia kuudessa tulosityksikössä. Asiakkuuteen liittyvät asiat on koottu Asiakkuuspalvelujen tulosityksikköön. Ratkaisutyöstä vastaavat vakuutuspiirit organisoitiin osaksi Etuuspalvelujen tulosityksikköä. ICT- ja kehittämispalvelut jakautuivat omiin tulosityksikköihinsä. Organisaation toiminnalle välttämättömät tukipalvelut koottiin Yhteisten palvelujen tulosityksikköön. Johdolla on tukenaan strategiseen johtamiseen ja johtamispalveluihin keskittyvä Esikuntapalvelujen tulosityksikkö.

Tehokas ja toimiva monipaikkainen työyhteisö

Uusi organisaatio teki Kelasta monipaikkaisen työyhteisön. Uudessa organisaatiossa samaan tiimiin kuuluvat työntekijät voivat olla eri puolella Suomea. Toimivien valtakunnallisten tietojärjestelmien ja pikaviestijärjestelmä Skypen ansiosta työn johtaminen ja tekeminen eivät ole sidoksissa paikkaan. Yli 40 % kelalaisista työskentelee eri paikassa kuin esimiehensä. Henkilöstötutkimusten mukaan muutos on otettu melko hyvin vastaan. Keväällä työhönsä tyytyväisten osuus vastanneista oli 79 %, kun vuotta aiemmin se oli 83 %. Syksyllä kelalaiset arvioivat johtamista esimieskyselyssä, jossa suorituksen johtaminen ja henkilöstöjohtaminen saivat molemmat yli 4,5 keskiarvon (asteikolla 0–5).

Monipaikkaisuus toimii hyvin. Työhön on saatu lisää tehokkuutta. Uudessa organisaatiossa joudutaan kuitenkin vielä keskustelemaan tulosityksikköjen välisistä rajapinnoista ja muutoksen vieminen työkäytäntöihin jatkuu.

Perustoimeentulotuen siirtoon ja perustulokokeiluun valmistauduttiin

Perustoimeentulotuen siirtyminen kunnilta Kelan vastuulle vuoden 2017 alussa näkyi vuonna 2016 kaikkialla organisaatiossa. Samaan aikaan tarkennettiin lainsäädäntöä ministeriön kanssa, rakennettiin kokonaan uusi etuuskäsittelyjärjestelmä sekä viestittiin muutoksesta kunnille ja asiakkaille. Kelan sisällä perustoimeentulotukeen rekrytoitiin ja koulutettiin 750 henkilöä. Koulutus toteutettiin totu-akatemia, jossa hyödynnettiin perinteisen luokkaopiskelun lisäksi verkkokoulua ja Skype-luentoja.

Hallitusohjelmaan on kirjattu perustulokokeilun toteuttaminen vuosina 2017–2018. Kelan johtama, eri tutkimuslaitoksien tutkijoista koostuva ryhmä selvitti, miten perustulokokeilu kannattaa toteuttaa. Kokeilun avulla pyritään selvittämään, miten sosiaaliturvaa voitaisiin muuttaa vastaamaan paremmin työelämän muutoksia ja vähentämään kannustinloukkuja. Tavoitteena on myös tehdä sosiaaliturvasta osallistavampi ja kannustavampi. Perustulokokeilu käynnistyi Kelassa 7.1.2017.

Uusi visio kurottaa sote-uudistuksen aikaan

Uudistetun organisaatorakenteen mukainen strategiatyö käynnistettiin. Sen rakennusprosessiin kutsuttiin kelalaiset, asiakkaat, eri sidosryhmiä ja Kelan toimielimet. Hallitus hyväksyi Kelan uuden vision ja strategiset tavoitteet vuosille 2017–2020. Visiossa korostuu hyvinvoinnin rakentaminen toimivilla, kattavilla ja kehittyvillä sosiaaliturvapalveluilla.

Kelan uusi visio on luoda hyvinvointia yhteiskuntaan ja rakentaa palveluja sosiaaliturvan edelläkävijänä.

Kelan uusi visio on luoda hyvinvointia yhteiskuntaan ja rakentaa palveluja sosiaaliturvan edelläkävijänä. Tavoitteena on tarjota erinomaista asiakaspalvelua, olla vahva sosiaali- ja terveystiedon osaaja, olla aloitteellinen toimija sekä uudistaa työtämme ja työolojamme henkilöstön työhyvinvointiin panostamalla.

Strategiset tavoitteet toteutetaan kehittämisohjelmien kautta. Näiden tavoitteiden ja kehittämisohjelmien kautta vastaamme myös sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukseen ja maakuntauudistukseen. Kela on elämässä mukana ja muutoksessa tukena.

Elli Aaltonen

Kela lyhyesti

Laura Nurmi kertoo Elämässä.fin artikkelissa ajoittaisesta työskentelystään vanhempainvapaalla.
Kuva: Rami Marjamäki

Elämässä mukana – muutoksissa tukena

Kansaneläkelaitos (Kela) huolehtii Suomessa asuvien ja monien ulkomailla asuvien suomalaisten sosiaaliturvasta eri elämäntilanteissa. Kelan hoitamaan sosiaaliturvaan kuuluvat esimerkiksi lapsiperheiden tuet, sairausvakuutus, kuntoutus, työttömän perusturva, asumistuki, opintotuki, vammaisetuudet ja vähimmäiseläkkeet.

Kela haluaa palvella. Vuosittain asiakkaamme saavat palvelua Kelan toimistoissa yli 2 milj. kertaa ja puhelinpalvelussa 1,5 milj. kertaa. Neuvomme asiakkaitamme myös sosiaalisen median kanavissa. Etuushakemusten ratkaiseminen on hajautettu vakuutuspiireissä toimiviin ratkaisukeskuksiin.

Kela turvaa väestön toimeentuloa, edistää terveyttä ja tukee itsenäistä selviytymistä.

Kela toimii eduskunnan valvonnassa. Sen hallintoa ja toimintaa valvovat eduskunnan valitsemat 12 valtuutettua ja heidän valitsemansa 8 tilintarkastajaa. Laitoksen toimintaa johtaa ja kehittää 10-jäseninen hallitus.

Kelan toiminta-ajatus on se, että Kela turvaa väestön toimeentuloa, edistää terveyttä ja tukee itsenäistä selviytymistä.

Kelan arvot ovat ihmistä arvostava, osaava, yhteistyökykyinen ja uudistuva.

Toimintaympäristön muutokset heijastuvat Kelan tulevaisuuteen

Valtiontalouden sopeuttamis- ja säästötoimenpiteistä osa on kohdistunut myös Kelaan.

Kuvat: Kela

Kela vastaa nyt kaikkien merkittävien perusturvaetuuksien hoidosta. Suomalaisen yhteiskunnan muutokset ja haasteet vaikuttavat myös Kelan etuuksiin ja toimintaan.

Keskipitkällä aikavälillä sosiaaliturvan suurimmat haasteet liittyvät talous- ja työllisyyskehitykseen ja siitä johtuvaan julkisten menojen sopeutuspaineeseen. Kansainvälistä taloudellista ja poliittista kehitystä on vaikea ennakoida. Koska Suomi on pieni ja avoin talous, kansainväliset kriisit ja talouden suhdanteet vaikuttavat suoraan maamme talousnäkyymiin.

Suomen valtiontalous on ollut vuodesta 2009 alijäämäinen. Kuntataloudessa alijäämä on jatkunut jo vuodesta 2001. Talouskehityksen on ennakoitu olevan melko heikkoa vuonna 2017. Vaikka työttömyyden kasvu taittui jo vuonna 2016, pitkäaikaistyöttömyys pysyy suurena. Vuonna 2016 julkisen talouden velka rikkoi kriittisen 60 %:n rajan, jonka EU on asettanut: velka on 64 % bruttokansantuotteesta. Vaarana on, että Suomen luottoluokitus heikkenee ja lainanhoitokulut kasvavat.

Julkisen talouden sopeuttamistoimet ovat johtaneet sosiaaliturvan leikkauksiin ja rakenteellisiin muutoksiin.

Julkisen talouden sopeuttamistoimet ovat johtaneet tuntuviin sosiaaliturvan leikkauksiin ja rakenteellisiin muutoksiin. Kuntatalouden leikkauksia on hoidettu siirtämällä kuntien tehtäviä valtion hoidettavaksi.

Vuoden 2017 alusta perustoimeentulotuki siirtyi Kelan hoidettavaksi. Uudistus lisää ihmisten yhdenvertaisuutta ja mahdollistaa erilaisten perusturvaetuuksien yhdenmukaistamisen.

Kääntöpuolena voi olla etuusmenojen kasvu. Perustoimeentulotuen siirron vuoksi Kelan toimistojen asiakaspalvelusuoritteiden, skannauksen, postinkäsittelyn ja indeksoinnin arvioidaan lisääntyvän yli kolmanneksella. Toimeentulotukiratkaisuja arvioidaan tehtävän Kelassa vuodessa yli 1,4 milj.

Leikkauksia ja rakenteellisia uudistuksia

Valtiontalouden sopeuttamis- ja säästötoimenpiteistä osa on kohdistunut myös Kelaan. Kelan toimintamenoja pienennettiin vuosina 2015–2016.

Sekä leikkaukset että rakenteelliset uudistukset tarkoittavat muutoksia lainsäädäntöön. Suurimmat muutokset tulevat todennäköisesti sote-uudistuksen vuoksi. Sote-uudistus ja pyrkimys yksikanavaiseen rahoitusjärjestelmään saattavat vaikuttaa Kelan hoitamiin sairausperusteisiin korvausjärjestelmiin. Myös kuntoutusetuudet ja matkakorvausjärjestelmä saattavat muuttua.

Alustavien linjausten mukaan yksityisen terveydenhuollon sairaanhoitokorvaukset lakkautetaan ja korvataan suoran valinnan palvelukokonaisuuksilla sekä asiakas- ja maksuseteleillä siirtymäajan jälkeen 1.1.2021.

Nykyisin sairaanhoitovakuutuksen menot rahoitetaan valtion osuudella ja vakuutettujen sairaanhoitomaksulla. Vuonna 2016 valtion osuus oli 44,9 % ja vakuutettujen sairaanhoitomaksun osuus 55,1 %. Kilpailukyky sopimuksen myötä rahoitusosuudet muuttuivat siten, että valtion osuus suurenee ja vakuutettujen sairaanhoitomaksun osuus pienenee.

Laskelmien mukaan vuodesta 2020 lähtien valtion osuus sairaanhoitovakuutuksesta on 70 % ja vakuutettujen 30 %.

Laskelmien mukaan vuodesta 2020 lähtien valtion osuus sairaanhoitovakuutuksesta on 70 % ja vakuutettujen 30 %.

Kelalla on edellytykset vastata valtakunnallisen maksuliikenteen hallinnoinnista ja teknisestä toteutuksesta. Kelan valtakunnallisia tietojärjestelmiä tulisi hyödyntää, jotta päästään kustannustehokkaaseen lopputulokseen. Kelan vahvuutena on [Kanta-palveluiden](#) toimivuuden lisäksi valtakunnallinen ja kansainvälinen tiedonhallinta terveysperusteisissa etuuksissa ja palveluissa. Kustannus- ja toimintatiedot ovat saatavissa kaikista etuuksista lähes reaaliaikaisina.

Rakenteellisia uudistuksia tehdään jatkuvasti. Yleisen asumistuen menot ovat kasvaneet vuodesta 2014 vuoteen 2016 noin 340 milj. eurolla. Menoja ovat lisänneet erityisesti vuoden 2015 uusi asumistukilaki, 300 euron ansiotulovähennys, työttömien määrän kasvu sekä asumiskustannusten kasvu. Rakenteelliset uudistukset jatkuvat, kun suurin osa opiskelijoista siirtyy yleisen asumistuen saajiksi syksyllä 2017.

1.4.2017 aletaan maksaa työnantajille kertakorvausta vanhemmuudesta johtuvista perhevapaakustannuksista.

1.4.2017 aletaan maksaa työnantajille kertakorvausta vanhemmuudesta johtuvista perhevapaakustannuksista. Vuotuiset kulut ovat arviolta 75 milj. euroa. Uudistuksen alkamisvuonna 2017 kulut ovat 45 milj. euroa.

Vuonna 2017 Kelan etuuskulut ovat arviolta 15,2 mrd. euroa. Vuonna 2017 kansaneläkeindeksiin sidotut etuudet jäädytettiin toimeentulotukea lukuun ottamatta ja niitä leikattiin 0,85 % vuoden 2016 tasosta. Toisaalta myös asumistuen menojen kasvua hillitään vuosina 2016 ja 2017 leikkaamalla tukea.

Säästöjä kohdistettiin 2016 ja 2017 erityisesti lääkkeiden, lääkärinpalkkioiden, hammashoidon, tutkimuksen, hoidon ja matkojen korvauksiin sekä opintotukeen. Lisäksi säästöjä kohdistettiin muun muassa sairauspäivärahoihin ja vanhempainpäivärahoihin. Rakenteellisia muutoksia ja leikkauksia on tehty myös kuntoutusetuuksiin ja työttömyysturvaan.

Vuodesta 2016 vuoteen 2017 Kelan kokonaismenot pienenevät arviolta yli 100 milj. euroa, jos perustoimeentulotukea ei oteta huomioon. Perustoimeentulotuen menot ovat noin 850 milj. euroa vuonna 2017.

Kelan etuuksien merkitys kasvaa

Hallitusohjelman linjaukset vaikuttavat pidemmälläkin aikavälillä Kelan etuuksiin. Indeksijäädtysten, osin indeksisidonnaisuudesta luopumisten ja etuusleikkausten vaikutukset ovat yhteensä arviolta noin 750 milj. euroa vuonna 2018.

Uusi työeläkejärjestelmä tuli voimaan vuoden 2017 alusta. Kelan vuoteen 2080 ulottuvien laskelmien mukaan eläkeuudistus kasvattaa Kelan etuusmenoja, mutta suhteutettuna bruttokansantuotteeseen menot pysyvät kuitenkin ennallaan. Laskelmat tarjoavat lähtökohdan esimerkiksi väestön ikääntymisen vaikutusten ja rahoituskysymysten tarkastelulle.

Kansaneläkkeen ja takuueläkkeen suhde työeläkkeisiin sekä kansaneläkkeen ja takuueläkkeen välinen yhteys nousevat keskusteluun. Työsuhteiden mahdollinen hapertuminen ja haurastuminen lisäävät Kelan työttömyys- ja eläketurvan merkitystä köyhyyden ja syrjäytymisen estäjänä.

Osittaisena vastauksena köyhyyteen ja syrjäytymiseen hallitus aloitti perustulokeikeilun.

Osittaisena vastauksena köyhyyteen ja syrjäytymiseen pääministeri Juha Sipilän hallitus aloitti vuosille 2017 ja 2018 ajoittuvan [perustulokeikeilun](#). Kela koordinoi sitä.

Sairausvakuutuksen merkitys perusterveydenhuollon rahoittajana on kasvanut 2000-luvulla. Työterveyshuolto korvaa yhä laajemmin työikäisten perusterveydenhuollon palveluita. Kasvukeskuksissa työterveyshuollon osuus perusterveydenhuollon menoista on jo yli kolmannes. Yksityislääkärikäyntien korvausmenot ovat pysyneet samalla tasolla jo usean vuoden ajan. Yksityisiä yleislääkäripalveluita käytti väestöstä vähintään joka kymmenes.

Syrjäytymisen torjumiseen tarvitaan tutkimustietoa

Kela on mukana syrjäytymisen ehkäisyssä.

Huono-osaisuuden on todettu kasautuvan. TerveYTEEN, talouteen ja työhön liittyvät ongelmat pakkautuvat yhä useammin samoille henkilöille. Esimerkiksi työmarkkinatuen saajista yli 70 % kokee taloudellisen tilanteensa vaikeaksi ja melkein joka toisella heistä on pysyvä vamma tai sairaus. Siitä seuraa köyhyyttä ja syrjäytymistä.

Työmarkkinatuen saajien keskeinen toimeentulon lähde ovat Kelan etuudet. Lähivuosien haaste on säilyttää perusturvaetuuksien riittävä taso sekä kannustaa yrittämiseen ja työntekoon.

Lähivuosien haaste on säilyttää perusturvaetuuksien riittävä taso sekä kannustaa yrittämiseen ja työntekoon.

Meneillään on useita tutkimus- ja toimenpideohjelmia, joilla syrjäytymisen mekanismeja selvitetään ja tarjotaan malleja syrjäytymis- ja terveystilanteiden vähentämiseksi. Tutkittuun tietoon ja näyttöön perustuvat toimenpiteet otetaan entistä vahvemmin osaksi yhteiskunnallista päätöksentekoa.

Kela on keskeisesti mukana useimmissa näistä toimenpiteistä. Kelalla on edustus vuoden 2017 syrjäytymisen ehkäisemisen työryhmässä. Lisäksi Kelan tutkimuksella on vahva panos Suomen Akatemian strategisessa tutkimuksessa, joka tuottaa tietoa päätöksenteon tueksi.

Koveneva työelämä vaatii kuntoutuksen kehittämistä

Työelämän vaatimusten koventuminen ja varhaisten eläkereittien sulkeminen asettavat vaatimuksia kuntoutusjärjestelmälle. Kela on merkittävä kuntoutuksen järjestäjä sekä kuntoutuksen kehittäjä ja tutkija.

Kuntoutusjärjestelmän monimuotoisuus ja palvelujärjestelmien hajanaisuus vaikeuttavat oikean kuntoutustahon ja toimenpiteen löytymistä. Kuntoutuksen onnistumisessa tarvitaan julkisen terveydenhuollon, työterveyshuollon, Kelan, työeläkejärjestelmän sekä sosiaali- ja työvoimahallinnon parempaa yhteistyötä.

Sosiaali- ja terveystalvelujen rakenneuudistukset sekä kuntarakenteiden muutokset vaikuttavat kuntoutuspalvelujen kehittämiseen ja muuttavat palvelujen toteuttamismallia. Tässäkin tarvitaan laaja-alaista arviointia ja tutkimusta.

Tavoitteena selkeä ja tiivis perusturvaverkko

Vuoden 2017 alussa perustoimeentulotuki siirtyi kunnilta Kelaan. Keskeinen haaste tulee olemaan, miten hyvin ja kitkattomasti Kelan ja kuntien sosiaalityön välinen yhteys toimii. Tässäkin tosin sote-uudistus tuo uusia, tuntemattomia elementtejä mukaan.

Perustoimeentulotuen siirron myötä kaikki merkittävät perusturvaetuudet ovat nyt Kelan hoidettavana. Lähivuosien suuri sosiaalipoliittinen kysymys on, missä määrin näitä eri järjestelmiä on mahdollista yhdistää vähemmän byrokraattiseksi mutta samalla tiiviimmäksi perusturvaverkoksi.

Olli Kangas

yhteiskuntasuhteiden johtaja, Kela

Pertti Pykälä

aktuaaripäällikkö, Kela

Kirjoitusta voi kommentoida [Kelan tutkimusblogissa](#).

Kela vuonna 2016

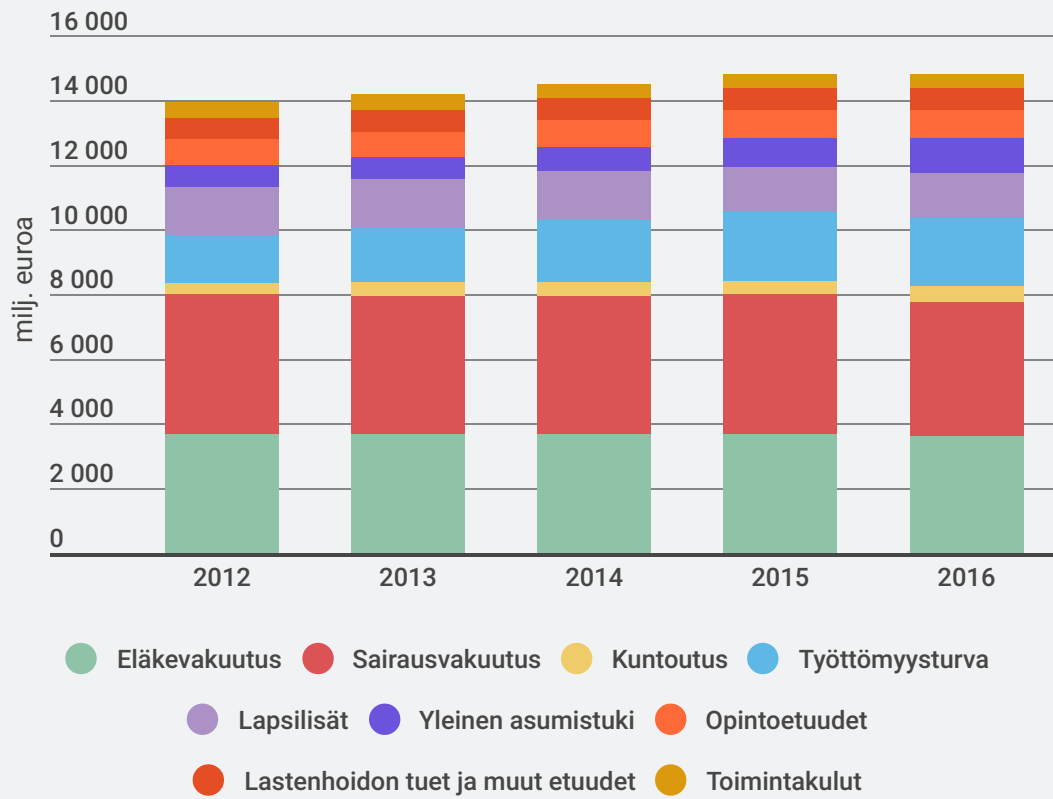

Anne Louhi kertoo Elämässä.fi:n artikkelissa uusperheen perustamisesta ja sen vaikutuksista Kelan etuuksiin.

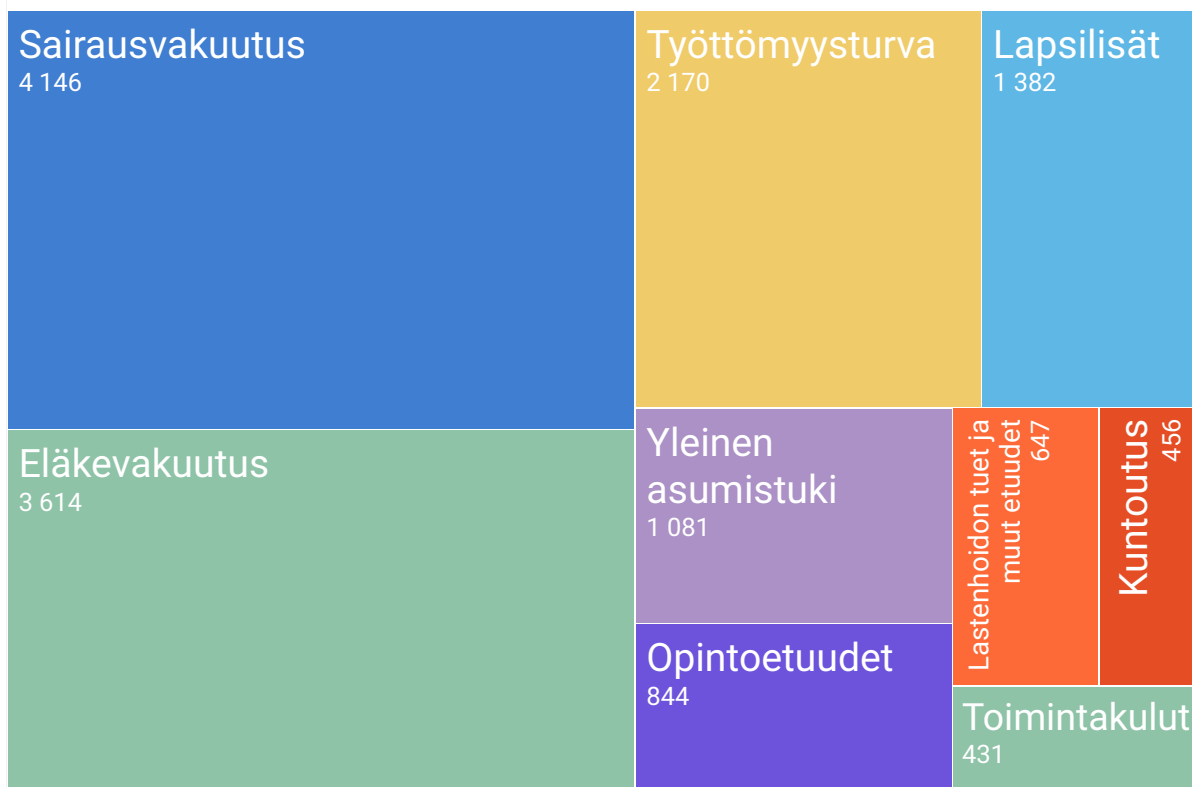
Kuva: Kati Länsikylä

Etusmenot nousivat, toimintakulut pysyivät samoina

Kelan etuudet ja toimintakulut 2012–2016, milj.euroa
(vuoden 2016 rahana)

Kelan kulujen jakautuminen 2016

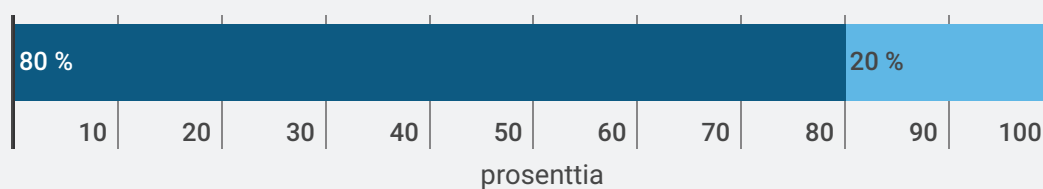

Kelan kulut yhteensä 14 770 miljoonaa euroa.

Kelan toimintakulut ovat noin **3 %** kokonaismenoista.

Kelan etuuksien osuus sosiaalimenoista* vuonna 2016

Sosiaalimenot yhteensä 67,2 mrd. euroa**

● Muut sosiaalimenot 53,7 mrd. euroa ** ● Kela 13,5 mrd. euroa

Lisäksi Kela maksoi opintoetuuksia 0,8 mrd. euroa

* THL on muuttanut käsitteen muotoon "sosiaaliturvan menot".

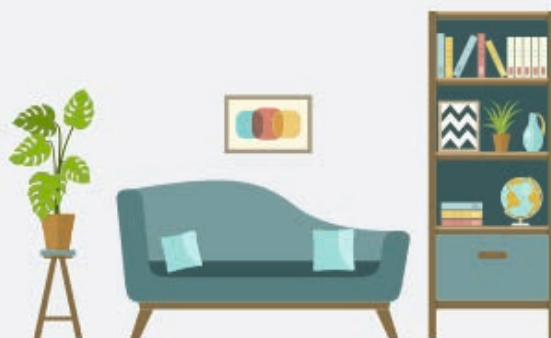
**Arvio

Merkittäviä muutoksia 2016

Yleisen asumistuen kustannukset jatkoivat kasvuaan vuonna 2016. Yleistä asumistukea maksetaan yhä useammin myös työssä käyville. Työmarkkinatuen menot kasvoivat edelleen, mutta työttömyysturvan menot kääntyivät laskuun.

ASUMISTUKIMENOT KASVOIVAT EDELLEEN VUONNA 2016

Kela maksoi asumistukia vuonna 2016 yhteensä

1 919 milj. euroa,

mikä on **11 %** edellisvuotta enemmän.

Erityisesti kasvoivat yleisen asumistuen menot, jotka olivat

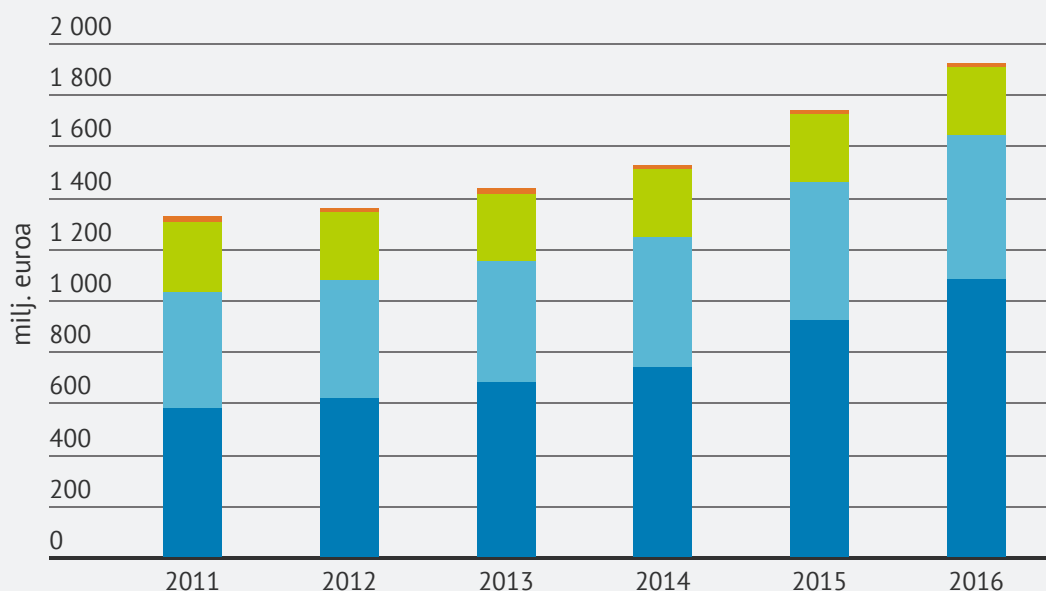
1 081 milj. euroa.

Tämä oli **18 %** enemmän kuin vuonna 2015.

Myös eläkkeensaajan asumistukimenot kasvoivat, mutta maltillisemmin.

Kasvua oli **5 %** edellisvuoteen verrattuna.

Asumistukimenot 2012–2016, milj. euroa (vuoden 2016 rahana)

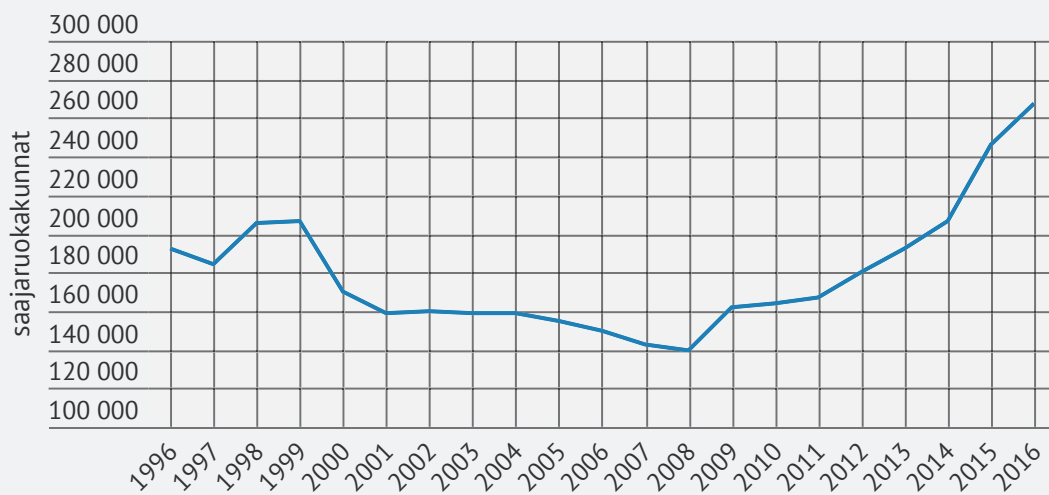
- Yleinen asumistuki
- Eläkkeensaajan asumistuki
- Opintotuen asumislisä
- Sotilasavustuksen asumisavustus

Yleisen asumistuen saajaruokakuntia ennätysmäärä

Yleisen asumistuen saajaruokakuntia oli vuoden 2016 lopussa

267 400, mikä on 9 %

enemmän kuin edellisenä vuonna.

- Yleinen asumistuki

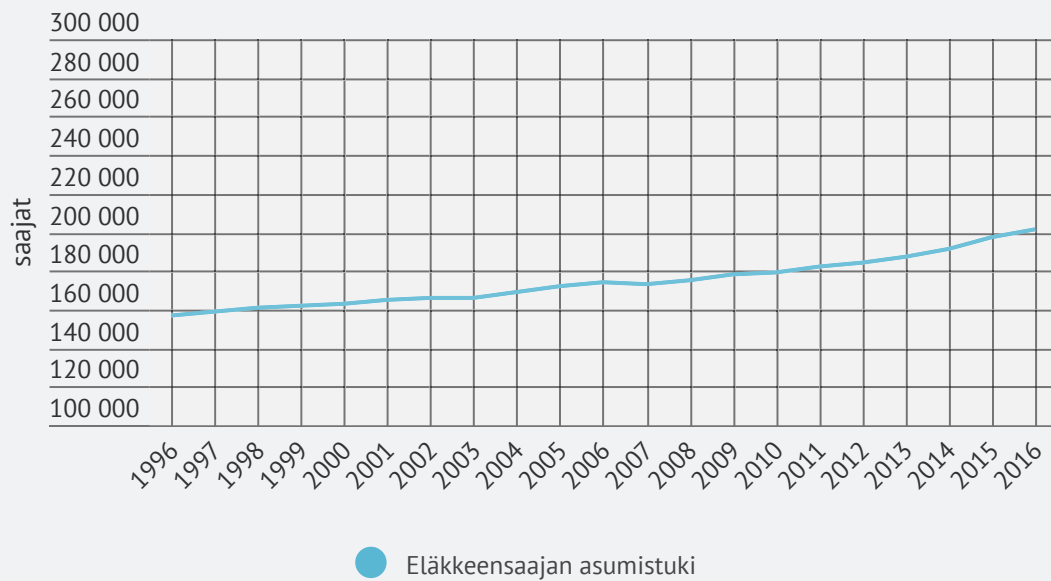
Tukea saavien ruokakuntien määrä oli toista vuotta peräkkäin ennätysellisen suuri. Saajien määrä kasvoi eniten palkka- ja yritystuloja saavien ruokakuntien joukossa. Myös työttömyysetuusia saavien ruokakuntien määrä kasvoi lähes kymmenellä tuhannella ruokakunnalla.

Myös eläkkeensaajan asumistukimenojen saajien määrässä oli kasvua

Joulukuussa 2016 eläkkeensaajan asumistukea sai

201 900 henkilöä,

mikä on **2 %** enemmän kuin vuotta aiemmin. Tuen saajien määrä ylitti ensimmäistä kertaa 200 000 henkilön rajan.

SAIRAUSVAKUUTUKSEN ETUUSMENOT LASKIVAT HIEMAN EDELLISVUODESTA

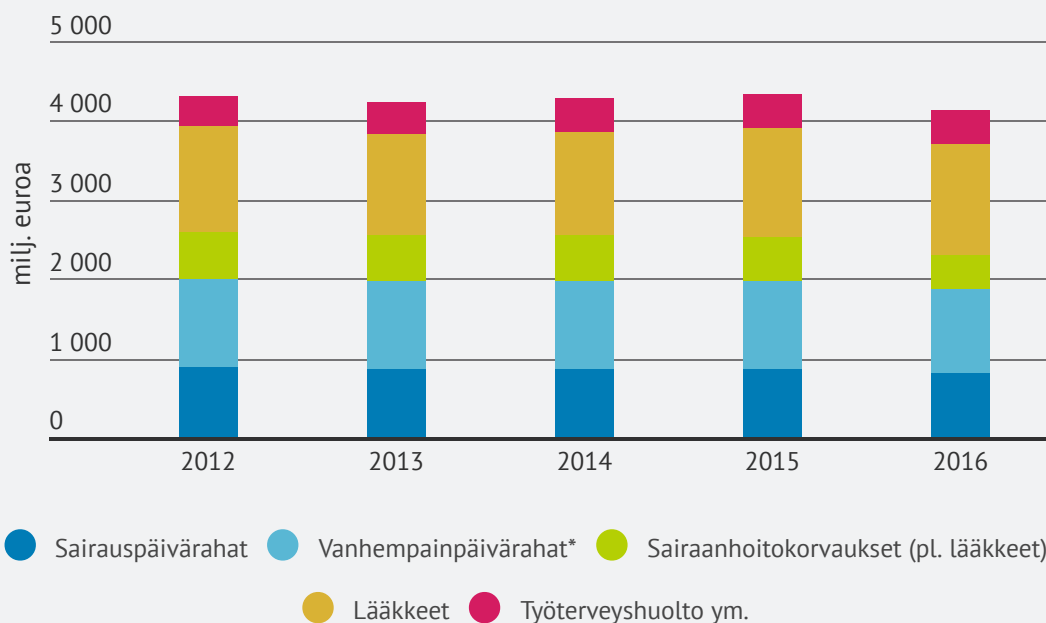

Kela maksoi sairausvakuutusetuuksia vuonna 2016 yhteensä

4 146 miljoonaa euroa,

mikä on 4 % vähemmän kuin vuonna 2015.

**Maksetut sairausvakuutusetuuudet 2012–2016, milj. euroa
(vuoden 2016 rahana)**

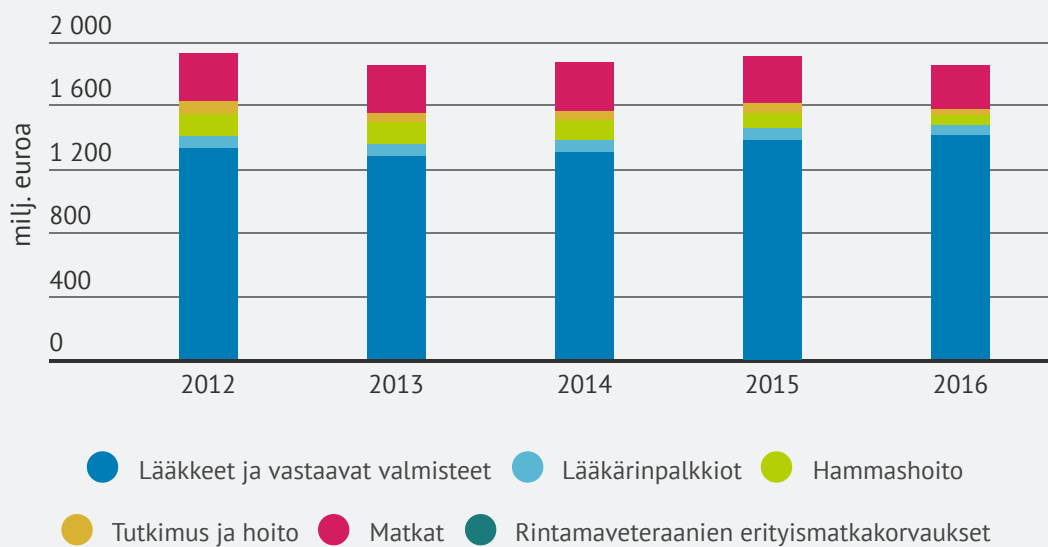

*Vanhempainpäivärahat sisältävät myös erityishoitorahat ja vuosilomakustannukset työnantajille.

Sairaanhoidokorvauksia maksettiin 1 840 miljoonaa euroa

Viime vuonna käyttöön otettu lääkkeiden alkuomavastuu vähensi lääkekorvausta saaneiden määrää viidenneksen. Lääkekorvaukset kasvoivat 2 % edellisvuodesta.

Maksetut sairaanhoidokorvaukset 2012–2016,
milj. euroa (vuoden 2016 rahana)

Kelan maksamat hammashoidon korvaukset pienenevät budjettileikkausten vuoksi **96 miljoonasta 56 miljoonaan euroon.**

Tutkimuksen ja hoidon korvaukset pienenevät **70 miljoonasta 43 miljoonaan.**

TYÖTTÖMYYSTURVA

Kela maksoi työttömyysturvaetuuksia vuonna 2016 yhteensä

2 169 milj. euroa,

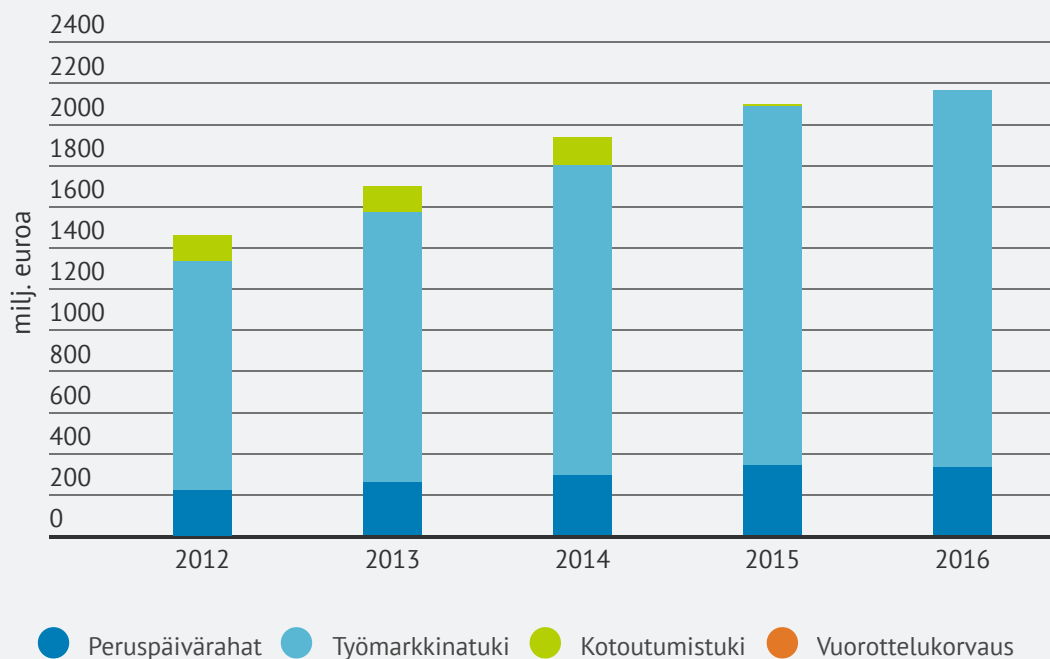
mikä on 4 % enemmän kuin edellisenä vuonna.

Maksettuja etuuspäiviä oli vuoden aikana

62 miljoonaa.

Tämä oli 4 % enemmän kuin vuonna 2015.

Maksetut työttömyysturvaetuedet 2012–2016, milj. euroa (vuoden 2016 rahana)

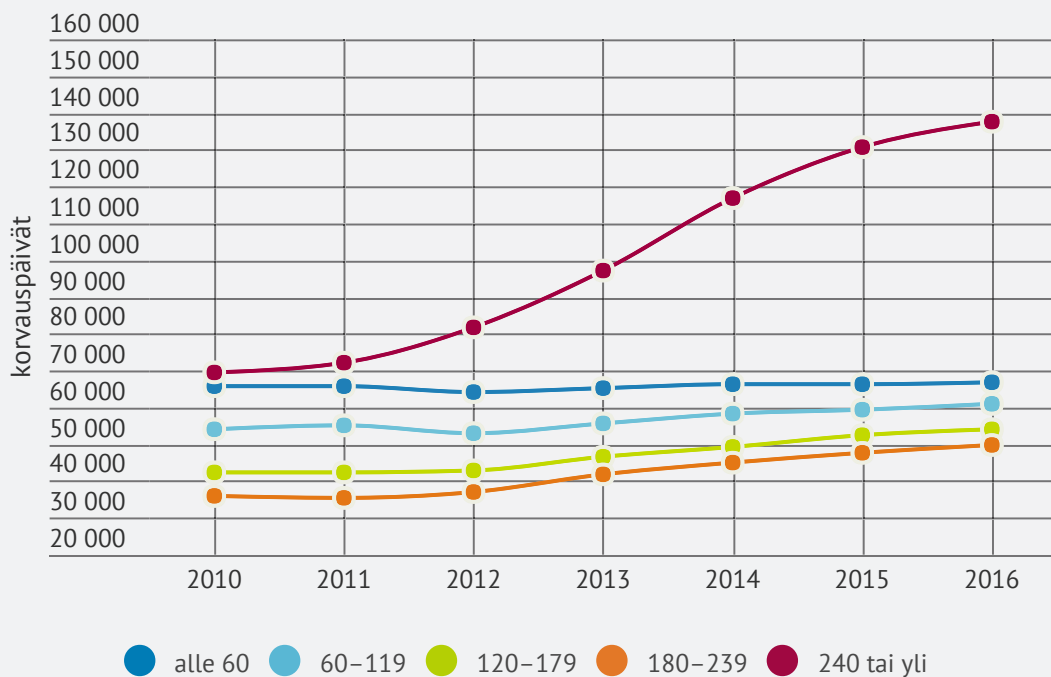
Yhä useampi sai työttömyysetuutta koko vuoden ajan

Kelan työttömyysetuuksia sai vuoden 2016 aikana

369 700 henkilöä.

Heistä **37 %** sai etuutta vähintään 240 päivältä.

Vuonna 2010 vastaava osuus oli **26 %**.

Toimintatietoja Kelasta

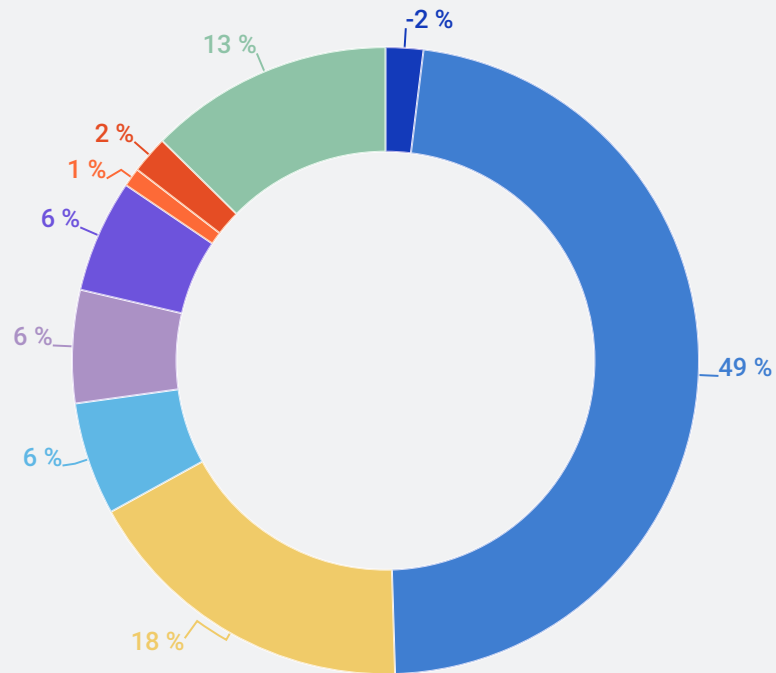
	2016	2015	2014	2013	2012
Kokonaiskulut, mrd. €	14,8	14,7	14,5	14	13,5
Etuuskulut, mrd. €	14,3	14,3	14	13,6	13,1
Toimintakulut/kokonaiskulut, %	2,9	2,9	3	3,2	3,2
Etuuskulut/BKT, %	6,7*	6,8*	6,9	7	6,8
Etuuskulut/sosiaalimenot, %	21,3*	21,1*	21,2	21,4	21,7
Etuuskulut/asukas, €/v	2 606	2 607	2 561	2 486	2 416
Henkilöstö 31.12.	6 686	5 968	6 008	6 108	6 135

* Arvio

Toimintakulujen jakaantuminen vuonna 2016

- Tuotot
- Palkat ja palkkiot
- Henkilösivukulut
- IT-käyttökulut
- Hallintokulut
- Toimitilakulut
- Muut toimintakulut
- Käyttöomaisuuden poistot
- Ostopalvelut

Toimintakulut yhteensä 430,9 milj. euroa

Uusi strategia

Kela pyrkii kohti visiotaan neljän strategisen tavoitteen avulla.

Kuva: Kela

Toiminta-ajatuksemme

Elämässä mukana – muutoksissa tukena

Arvomme

Ihmistä arvostava, osaava, yhteistyökykyinen, uudistuva

Kelan visio 2020

Toimintamme luo hyvinvointia yhteiskuntaan. Rakennamme palveluita sosiaaliturvan edelläkävijänä.

Strategiset tavoitteet

Pyrimme kohti visiotamme neljän strategisen tavoitteen avulla.

1. Tarjoamme erinomaisen asiakaskokemuksen yhdenvertaisesti ja vastuullisesti

Yhdenvertainen ja vastuullinen palvelu ja tehokas ratkaisutyö ovat toimintamme lähtökohdat.

Kun jokainen asiakas saa oikea-aikaisesti ja kanavasta riippumatta ratkaisun juuri häntä koskevaan asiaan, saavutamme erinomaisen asiakaskokemuksen. Olemme valtakunnallinen palveluiden tuottaja ja sosiaaliturvan toimeenpanija. Pääsemme tavoitteeseemme ottamalla asiakkaat kiinteästi mukaan palveluiden kehitysprosessiin. Samalla tehostamme palvelukokemusta antamalla mahdollisuuden digitalisaatiolle, automaatiolle ja robotiikalle. Asiakkaille näkyy Kelan prosesseista vain se osa, jota hän kulloinkin tarvitsee.

2. Olemme vahva sosiaali- ja terveystiedon osaaja

Laajennamme hyödynnettävän sosiaali- ja terveystiedon määrää.

Siten pystymme palvelemaan kumppaneitamme yhä kattavammin ja työskentelemme aktiivisesti verkostoissa. Kelan tutkimus, tilastot ja analyysit ovat vapaasti kaikkien käytettävissä. Hyödyntämällä kansallista asiakastietoa voimme tarjota asiakkaille helppokäyttöisiä ja nopeita palveluita.

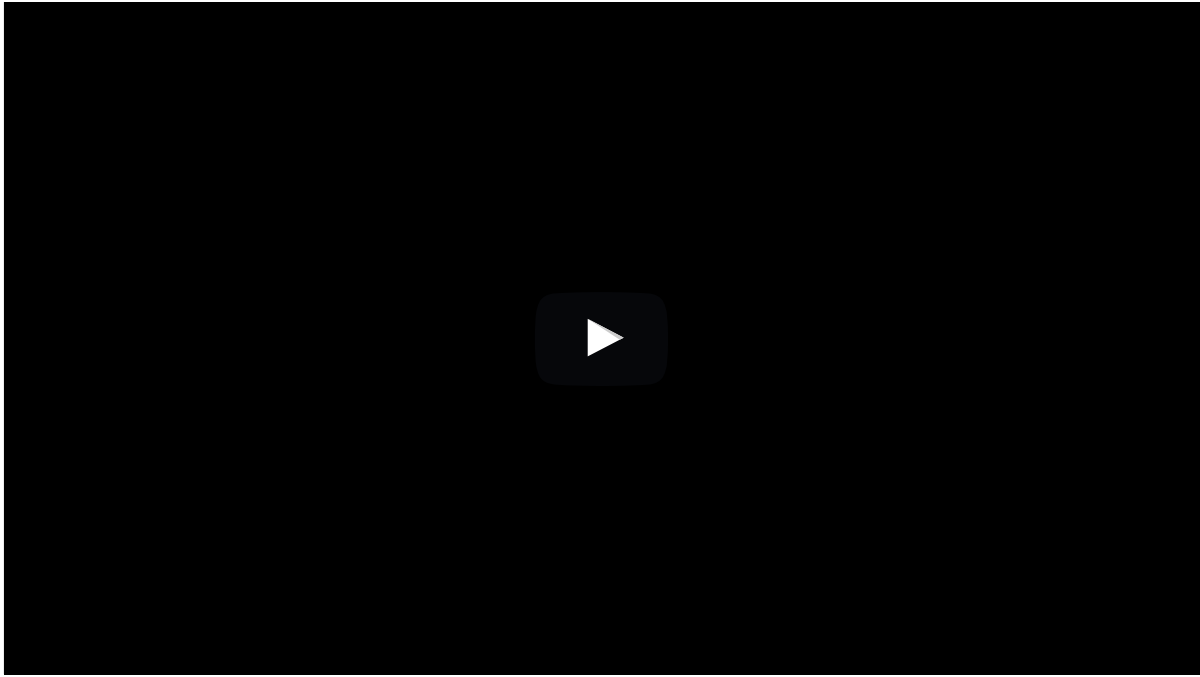
3. Olemme aloitteellinen ja arvostettu toimija yhteiskunnassa

Lisäämme hyvinvointia vaikuttavalla ja läpinäkyvällä vuorovaikutuksella.

Perustulokeikeilu on tästä esimerkki. Toimintaympäristömme ulottuu Pohjoismaihin ja EU:hun. Siksi kansainvälisesti integroitavien järjestelmien kehittäminen on tärkeää.

4. Uudistamme työtämme ja työolojamme

Työn tekemisen tavat ja tehtävät muuttuvat jatkuvasti. Siksi uudistamme kestävästi työn muotoja ja olosuhteita. Haluamme olla julkishallinnon kiinnostavin työpaikka ja esimerkki hyvästä työhyvinvoinnista. Tarjoamme mielekkään työympäristön, jossa tehokkuuteen ja tuottavuuteen pyritään kannustamalla.

Digitalisaatio merkitsee parempaa palvelua ja tehokkaampaa työskentelyä

Toimivat tietojärjestelmät ovat tehokkaan ja yhdenmukaisen asiakaspalvelun ja etuusratkaisun takana.

Digitalisaatio on Kelassa jo monesta näkökulmasta arkea. Kela on julkishallinnon suurimpia organisaatioita, joka tekee suuren osan ICT-kehitystyöstään itse. Suomalaiset tuntevat Kelan verkkopalvelut ja jo 64 % kaikista etuuksista haetaan verkossa. Verkkopalvelujen kehittäminen helpottaa asiointia ja on taloudellisesti kannattavaa. Kelan toimihenkilöille jää enemmän aikaa niiden asiakkaiden palvelemiseen, jotka tarvitsevat henkilökohtaista palvelua.

Kelan henkilöasiakkaiden asiointipalveluissa käytiin vuonna 2016 noin 14,4 milj. kertaa. Kela otti marraskuussa 2016 käyttöön [Suomi.fi-tunnistus-palvelun](#). Sähköisiin palveluihin panostaminen on pienentänyt Kelan postitus- ja rahtikuluja vuodesta 2014 vuoteen 2016 yli 2 milj. eurolla.

Asiakkaat antavat Kelan verkkopalveluista yleensä hyvää palautetta. Asiakkaat hoitavat asioitaan ja kysyvät neuvoja esimerkiksi somen palvelukanavien, verkkopalvelujen ja chatin avulla yhä helpommin siellä, missä he kulloinkin liikkuvat. Kela.fi-sivuilla [Kysy Kelasta -](#)

[palstoilla](#) vastataan jo kaikissa asiakkaan etuusasioissa. Kela.fi-sivuilla chat-asiakaspalvelu vastaa terveydenhuollon ammattilaisten kysymyksiin.

Kelan asiakkaat osallistuvat verkkopalvelujen kehittämiseen.

Kelan verkkopalveluja uudistetaan nyt siten, että niiden käytettävyys perustuu asiakkaan elämäntilanteen mukaiseen jaotteluun. Tarkoituksena on rakentaa kokonaisuudesta sujuvampi ja paremmin palveleva käyttökokemus. Asiakkaat osallistuvat myös verkkopalvelujen kehittämiseen. He testaavat palvelujen käytettävyttä kokeilemalla palvelujen kehitysversioita. Asiakkaiden näkökulmasta on tärkeää, että palvelut toimivat päätelaitteesta riippumatta ja käyttökokemus on sujuva.

Tehokas etuusratkaisu ja yhdenvertainen asiakaspalvelu nojaavat toimiviin tietojärjestelmiin

Toimivat tietojärjestelmät ovat myös tehokkaan ja yhdenmukaisen asiakaspalvelun ja etuusratkaisun takana. Kelalla on pitkä kokemus tietojärjestelmäpalveluiden tuottamisesta potilaiden, terveydenhuollon toimijoiden ja valtion välille. Valtakunnalliset järjestelmät ja prosessit takaavat yhtäläiset etuusratkaisut koko maassa. Tietojärjestelmien kehittäminen ja ylläpitäminen vaatii ammattitaitoa ja resursseja. Järjestelmien pitää sopia yhteen muun muassa apteekkien ja terveydenhuollon järjestelmien kanssa. Lähes kaikki uudistukset ja lakimuutokset vaativat muutoksia tietojärjestelmiin.

Kun tammikuussa 2016 otettiin käyttöön alkuomavastuu, uudistusta varten kehitettiin ajantasainen seurantajärjestelmä. Vuonna 2016 valmistui ja otettiin käyttöön toimeentulotuen käsittelyjärjestelmä. Siinä pyrittiin mahdollisimman suureen helppokäyttöisyyteen ja automatisointiin, jotta se takaisi tehokkaan ratkaisutyön. Samalla toteutettiin muun muassa sosiaalitoimen käytössä olevan [etuustietopalvelu Kelmun](#) laajennus, joka tarjoaa kunnille uuden [eTotu-kumppaniviestijärjestelmän](#). Lisäksi laajennettiin Kelan ja apteekkien välistä tiedonvaihtoa toteuttamalla muuan muassa sähköinen maksusitoumus. Ulkopuolisten yhteyksien avulla työ on jatkossa huomattavasti yksinkertaisempaa.

Digitalisaatio näkyy myös sisäisessä toiminnassa

Kelan vahva ICT-osaaminen näkyy myös organisaation sisäisessä toiminnassa. Kela on uudistanut työn tekemisen välineitä aktiivisesti ja vähentänyt muun muassa matkustamista. Sisäisiä toimintatapoja muuttamalla Kelan matkakulut ovat pienentyneet viimeisen neljän vuoden aikana yli 30 % eli n. 1,4 milj. euroa.

Toimivien valtakunnallisten tietojärjestelmien ja pikaviestijärjestelmä Skypen ansiosta työn johtaminen ja tekeminen eivät ole sidoksissa paikkaan. Yli 40 % kelalaisista työskentelee eri paikassa kuin esimiehensä. Päivittäin käydään noin 20 000 kahdenvälistä keskustelua tai puhelua ja 1 200 kokousta.

Kelassa pidetään päivittäin 1 200 verkkokokousta.

Keskimääräinen kokouksen kesto on 45 minuuttia. Koska kokoukseen voi osallistua mistä vain, näihin kokousmatkoihin ei kulu käytännössä ollenkaan aikaa. Vapautuva aika voidaan käyttää muuhun työskentelyyn. Myös sisäistä yhteistyötä on kehitetty laajentamalla SharePoint-pohjaisen intranetin ja työtilojen käyttöä. Työtiloissa tehtävä työ perustuu avoimuuteen ja yhteistyöhön. Videoneuvottelulaitteiden ja Skypen käyttöönoton myötä Kelan puhelinkulut ovat vähentyneet vuodesta 2012 lukien lähes 450 000 euroa eli noin 13 %.

Monet vanhat toimintatavat ovat muuttuneet Kelassa digitalisaation myötä. Muutos näkyy hyvin esimerkiksi toimeentulotuen rekrytoinneissa ja koulutuksessa. Rekrytointiprojekti toteutettiin mahdollisimman pitkälle digimaailmassa. Kaiken kaikkiaan toimeentulotuen tehtäviin liittyviä hakemuksia saapui 6 719, joista pääosa jätettiin sähköisesti Kelan verkkosivujen kautta. Rekrytointiprosessin aikana nauhoitettiin lähes 1 900 videohaastattelua. Kaikki hakemukset käsiteltiin digitaalisesti.

Kelan matkakulut ovat pienentyneet 4 vuoden aikana yli 30 %.

Rekrytoinnin ohella digitaalisuus näkyy myös uusien työntekijöiden koulutuksessa. Kela rakensi digitaalisen koulutusympäristön, jota käytettiin ensimmäistä kertaa toimeentulotukikoulutusten yhteydessä. Kela onkin todennäköisesti julkishallinnon suurin organisaatio, joka hyödyntää työpaikoilla toteutettavaa digitaalista koulutusta. Henkilöstölle suunnatut toimeentulotukikoulutukset on toteutettu monimuotoisina ja vuorovaikutteisina. Koulutuksiin osallistui yli 1 200 uutta ja vanhaa Kelan toimihenkilöä. Näin suuren asiantuntijajoukon kouluttaminen näin lyhyessä ajassa ei olisi ollut mahdollista ilman digitaalista etäopetusta, erillisiä omaa tahtiin tehtäviä verkkokursseja ja yhteiseen keskusteluun varattuja digitaalisia työtiloja. Digitaalinen koulutusympäristö ja sähköiset verkkokoulut ovat tuoneet Kelan toimintakuluihin merkittäviä säästöjä. Kelan sisäiset koulutuskustannukset ovat pienentyneet vuodesta 2012 lähtien yli 40 % eli yhteensä noin 950 000 euroa.

Kela kehittää kansallisia verkkopalveluita

Asiakkaat toivovat verkkopalveluihin erityisesti mahdollisuutta asioida toisen puolesta. Tätä mahdollisuutta kehitetään osana verkkopalvelujen uudistusta. Valtuutuksessa tullaan hyödyntämään kansallisessa palveluarkkitehtuuriohjelmassa toteutettua [Suomi.fi-Valtuudet-palvelua](#) ja hyödynnetään muun muassa jo olemassa olevia Väestörekisterikeskuksen tietoja.

Kela osallistuu myös kansallisesti verkkopalvelujen kehittämiseen ja eri viranomaistietoja yhdistävien palvelujen luomiseen. Esimerkkinä tästä on vuonna 2019 avautuvan kansallisen tulorekisterin rakentaminen. Palkkojen ja etuuksien maksajat tulevat ilmoittamaan ajantasaiset palkkatiedot tulorekisteriin, josta niitä saavat käyttöönsä muun muassa Kela, kunnat, työttömyyskassat ja työeläkevakuuttajat. Näin etuuspäätökset voidaan tehdä ja maksaa joustavammin ja nopeammin. Olemassa olevaa tietoa hyödyntämällä voidaan vähentää asiain tarvetta.

Kela tutkii myös robotiikan mahdollisia hyödyntämiskohteita omassa toiminnassaan ja prosessien tehostamisessa.

Kela tutkii myös aktiivisesti robotiikan mahdollisia hyödyntämiskohteita omassa toiminnassaan ja prosessien tehostamisessa. Kela myös panostaa tietoturvan ja tietosuojan kehittämiseen digitalisoituvassa maailmassa. Lisääntyvän regulaation ja muuttuvien uhkakuvien myötä panostamme asiakkaiden tietojen asianmukaisen käytön varmistamiseen.

Kelan maksamat etuudet

Pentti Aakko kertoo Elämässä.fin artikkelissa, kuinka saa pienen eläkkeen riittämään.

Kuva: Seppo Mäkinen

Kelan etuuskulut olivat yhteensä 14,3 mrd. euroa. Ne kasvoivat edellisvuodesta 0,2 %.

Kelan maksamat etuudet

	2016, milj. €	2015, milj. €	Muutos %
Eläke-etuudet	2 470,3	2 503,2	-1,3
Vammaisetuudet	581,1	619,6	-6,2
Sairausvakuutusetuudet	4 145,6	4 309,0	-3,7
Kuntoutus	456,4	445,4	1,5
Työttömyysturvaetuudet	2 169,9	2 092,2	3,7
Lapsiperheiden etuudet*	1 969,5	1 986,9	-0,9
Opintoetuudet	843,9	839,1	0,6
Eläkkeensaajan asumistuki	559,0	532,2	5,0
Yleinen asumistuki	1 081,0	917,6	17,8
Muut etuudet	62,7	63,1	-0,7
Etuusmenot yhteensä	14 339,4	14 308,1	0,2

* Vanhempainpäivärahat sisältyvät sairausvakuutusetuuksiin.

Kela maksoi vuonna 2016 11 % enemmän asumistukia kuin vuonna 2015. Yleisen asumistuen menot kasvoivat eniten: yhteensä 18 %. Myös eläkkeensaajan asumistuen menot suurensivat.

Eläke- ja vammaisetuudet

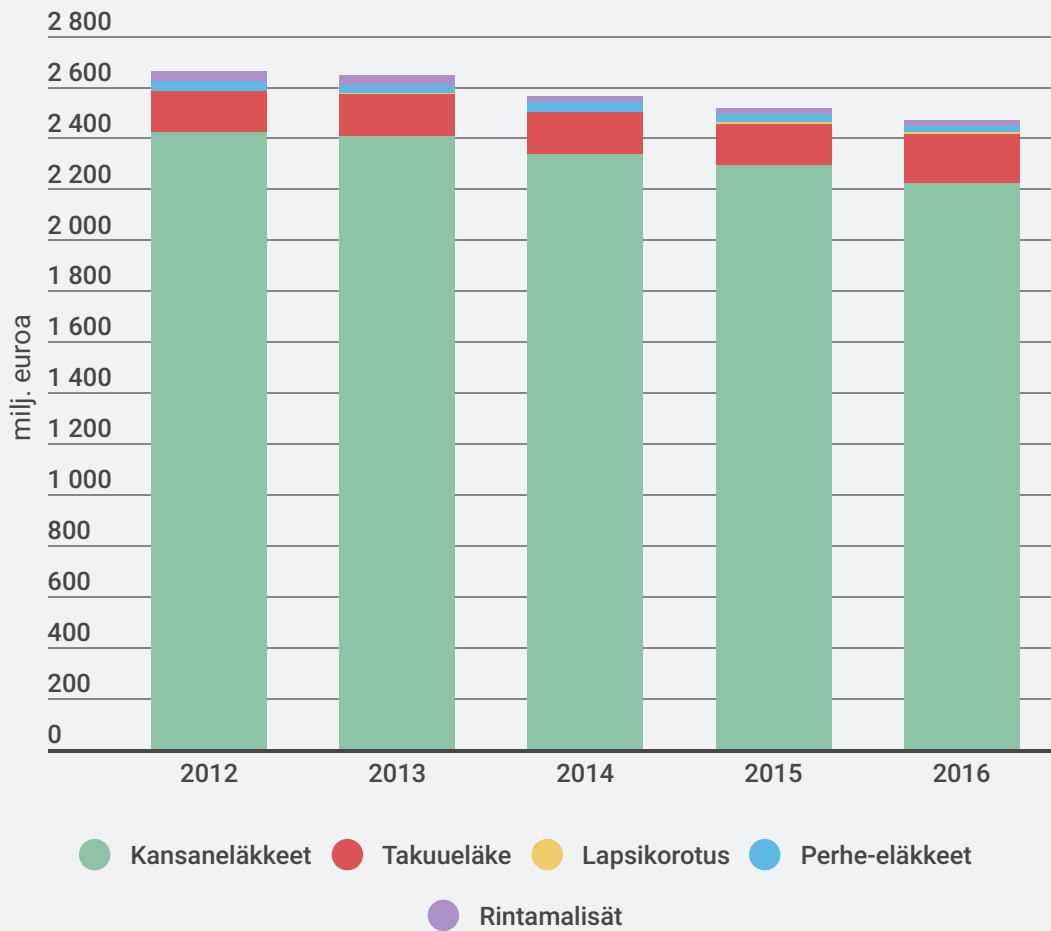
Eläke-etuudet

	2016, milj. €	2015, milj. €	Muutos %
Maksetut etuudet			
Yhteensä	2 470,3	2 503,2	-1,3
Kansaneläkkeet	2 223,3	2 280,4	-2,5
Takuueläkkeet	192,4	161,9	18,8
Perhe-eläkkeet	29,2	30,3	-3,6
Lapsikorotukset	5,6	5,7	-1,8
Rintamalisät	11,5	14,3	-19,2
Ylimääräiset rintamalisät	8,2	10,5	-21,5
Etuudensaajien määrä	31.12.2016	31.12.2015	
Kaikki etuudet	654 691	661 625	-1,0
Kansaneläkkeen saajia	615 751	620 458	-0,8
Takuueläkkeen saajia	101 647	100 947	0,7
Perhe-eläkkeen saajia	22 522	23 135	-2,6
Lapsikorotuksen saajia	12 139	12 379	-1,9
Rintamalisän saajia	17 482	21 838	-19,9

Vammaisetuudet

Maksetut etuudet, euroa	2016	2015	Muutos %
Yhteensä	581 077 874	619 556 973	-6,2
Alle 16-vuotiaan vammaistuki	81 856 030	85 027 318	-3,7
16 vuotta täyttäneen vammaistuki	37 970 805	37 226 627	2,0
Eläkettä saavan hoitotuki	461 246 379	487 565 107	-5,4
Ruokavaliokorvaus	-	9 737 922	-
Etuudensaajien määrä	31.12.2016	31.12.2015	
Kaikki etuudet	274 945	314 114	-12,5
Alle 16-vuotiaan vammaistuki	35 556	36 833	-3,5
16 vuotta täyttäneen vammaistuki	13 073	12 280	6,5
Eläkettä saavan hoitotuki	226 384	233 084	-2,9
Ruokavaliokorvaus	-	34 520	-

Maksetut eläke-etuudet 2012–2016, milj. euroa
(vuoden 2016 rahana)

Sairausvakuutusetuudet

Sairausvakuutuskorvaukset

	2016, milj. €	2015, milj. €	Muutos %
Kaikki (1)	4 145,6	4 309,0	-3,7
Sairausvakuutuksen päivärahat (2)	1 881,6	1 983,5	-5,1
- Sairauspäiväraha	773,8	826,1	-6,3
- Osasairauspäiväraha	33,6	31,2	7,9
- YEL-sairauspäiväraha	5,2	5,7	-8,7
- Vanhempainpäivärahat (3)	1 068,7	1 120,3	-4,6
Sairaanhoidokorvaukset	1 839,7	1 908,2	-3,6
- Lääkkeet (4)	1 412,0	1 377,9	2,5
-- Peruskorvatut lääkkeet	316,1	310,1	1,9
-- Erityiskorvatut lääkkeet	941,9	909,4	3,6
--- Alempi korvaus	245,7	243,6	0,9
--- Ylempi korvaus	696,2	665,8	4,6
-- Lääkkeiden lisäkorvaukset	153,8	158,2	-2,8
- Yksityislääkärin palvelut	58,7	72,5	-19,1
- Yksityiset hammashoitopalvelut (5)	55,7	95,2	-41,5
- Yksityinen tutkimus ja hoito	43,3	69,7	-37,8
- Matkat ja sairaankuljetus (6)	270,0	292,9	-7,8
- Muut etuudet (mm. työterveyshuollon ja opiskelijoiden terveydenhuollon)	418,8	412,2	1,6

(1) Sisältää sairauspäivärahasuoritukset Kelalle 5,56 milj. euroa vuonna 2016.

(2) Sisältää myös tartuntatautilain perusteella maksetut päivärahat ja ansionmenetykskorvaukset sekä elimen luovuttajalle maksetut päivärahat.

(3) Sisältää myös erityishoitorahat ja vuosilomakustannusten korvaukset työnantajalle.

(4) Sisältää myös korvaukset annosjakelupalkkioista.

(5) Sisältää suuhygienistien palkkioista maksetut korvaukset.

(6) Sisältää matkojen lisäkorvaukset.

Sairausvakuutuskorvausten saajat

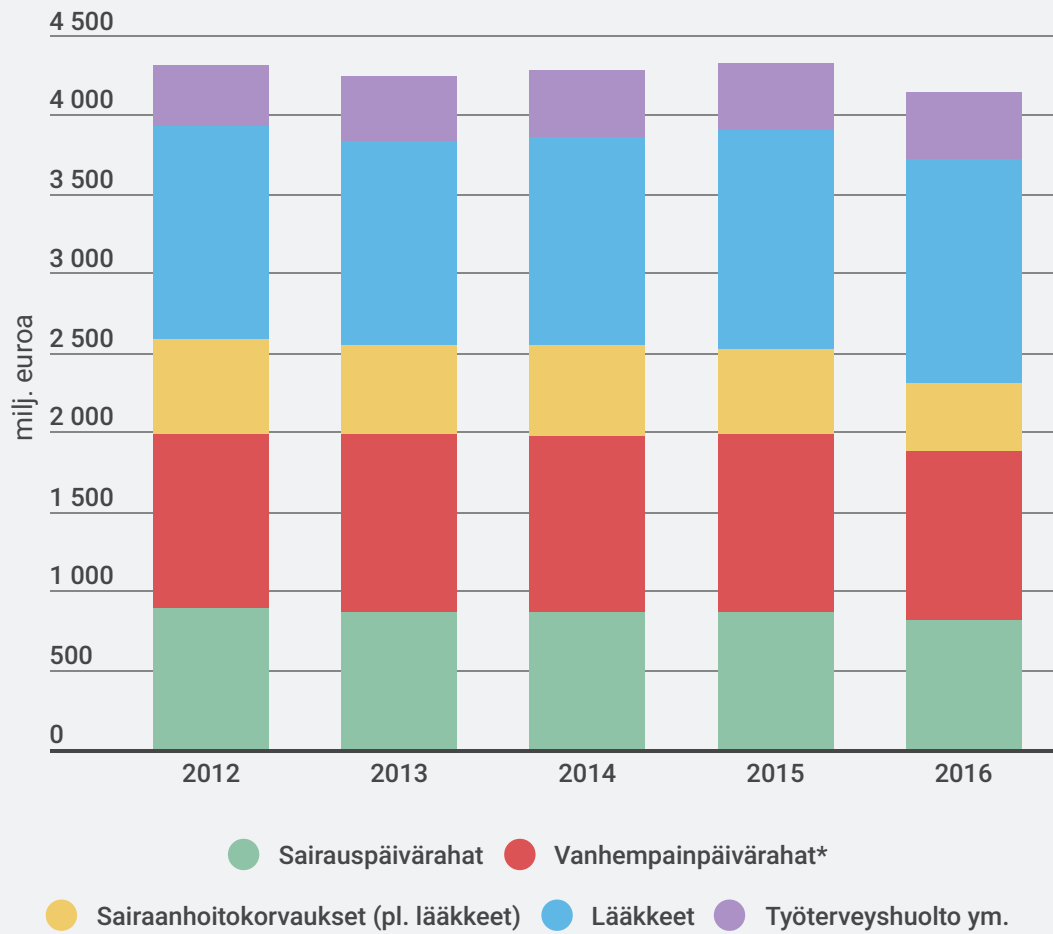
	2016	2015	Muutos %
Kaikki	3 925 495	4 265 270	-8,0
Sairauspäiväraha (1)	281 544	292 706	-3,8
Osasairauspäiväraha (1)	16 771	15 528	8,0
YEL-sairauspäiväraha (1)	15 001	15 783	-5,0
Vanhempainpäivärahat	154 729	162 921	-5,0
Sairaanhoidonkorvaukset	3 829 816	4 213 293	-9,1
Lääkkeet	3 136 095	3 811 748	-17,7
Peruskorvatut lääkkeet	3 022 273	3 709 187	-18,5
Erityiskorvatut lääkkeet	1 198 002	1 207 756	-0,8
Alempi korvaus	831 193	840 877	-1,2
Ylempi korvaus	637 262	635 358	0,3
Lääkkeiden lisäkorvaukset	209 655	197 484	6,2
Yksityislääkärin palvelut	1 566 288	1 606 914	-2,5
Yksityiset hammashoitopalvelut (2)	1 016 850	1 079 176	-5,8
Yksityinen tutkimus ja hoito	1 195 792	1 227 184	-2,6
Matkat ja sairaankuljetus	576 588	643 248	-10,4

(1) Sama henkilö voi saada yhtä tai useampaa erilaista sairauspäivärahaa.

(2) Sisältää suuhygienistien palkkioista korvausta saaneiden määrän.

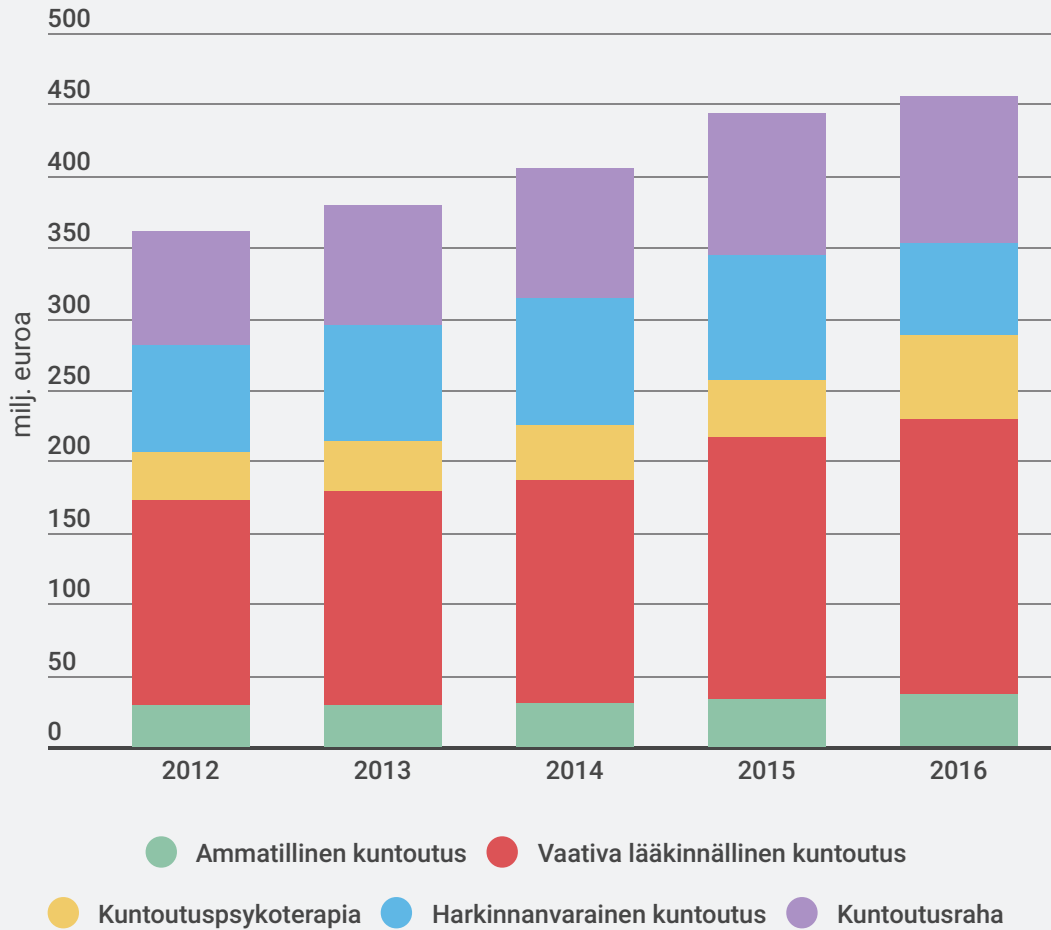
Maksetut sairausvakuusetuudet 2012–2016, milj. euroa
(vuoden 2016 rahana)

* Vanhempainpäivärahat sisältävät myös erityishoitorahat ja vuosilomakustannukset työnantajille.

Kuntoutusetuudet

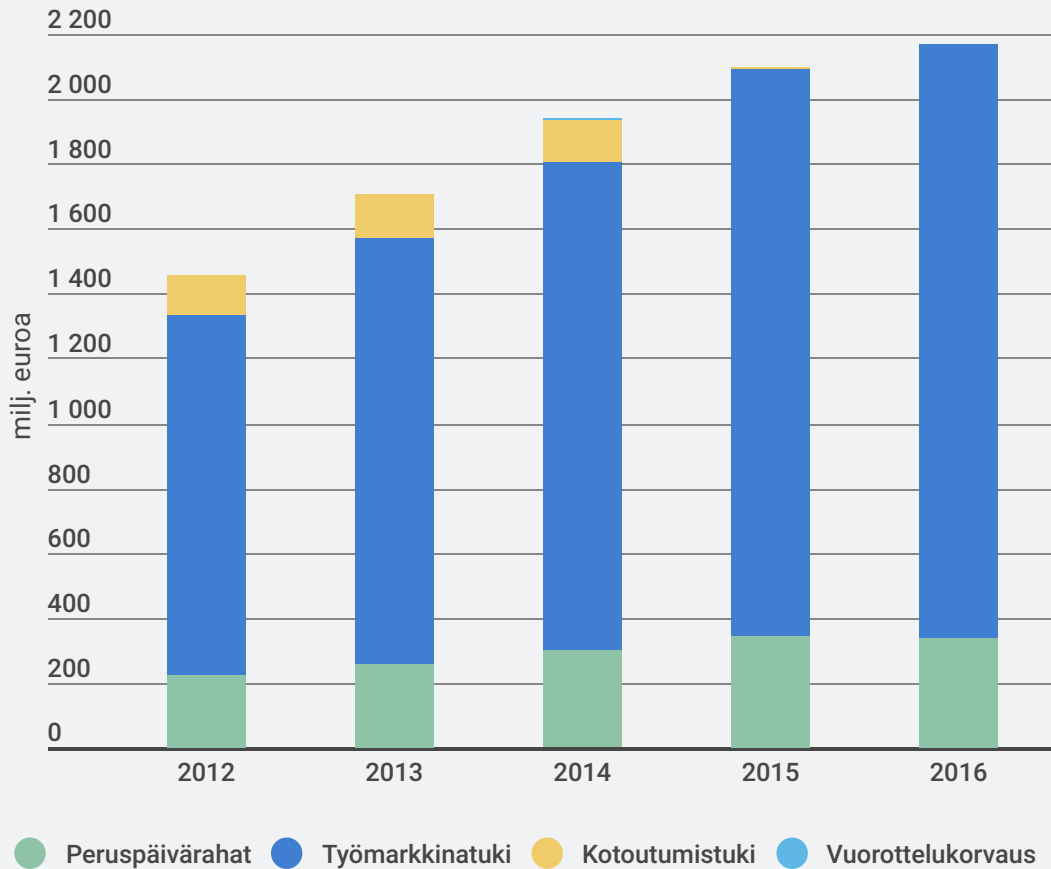
Maksetut kuntoutusetuudet 2012–2016, milj. euroa
(vuoden 2016 rahana)

Työttömyysturvaetuedet

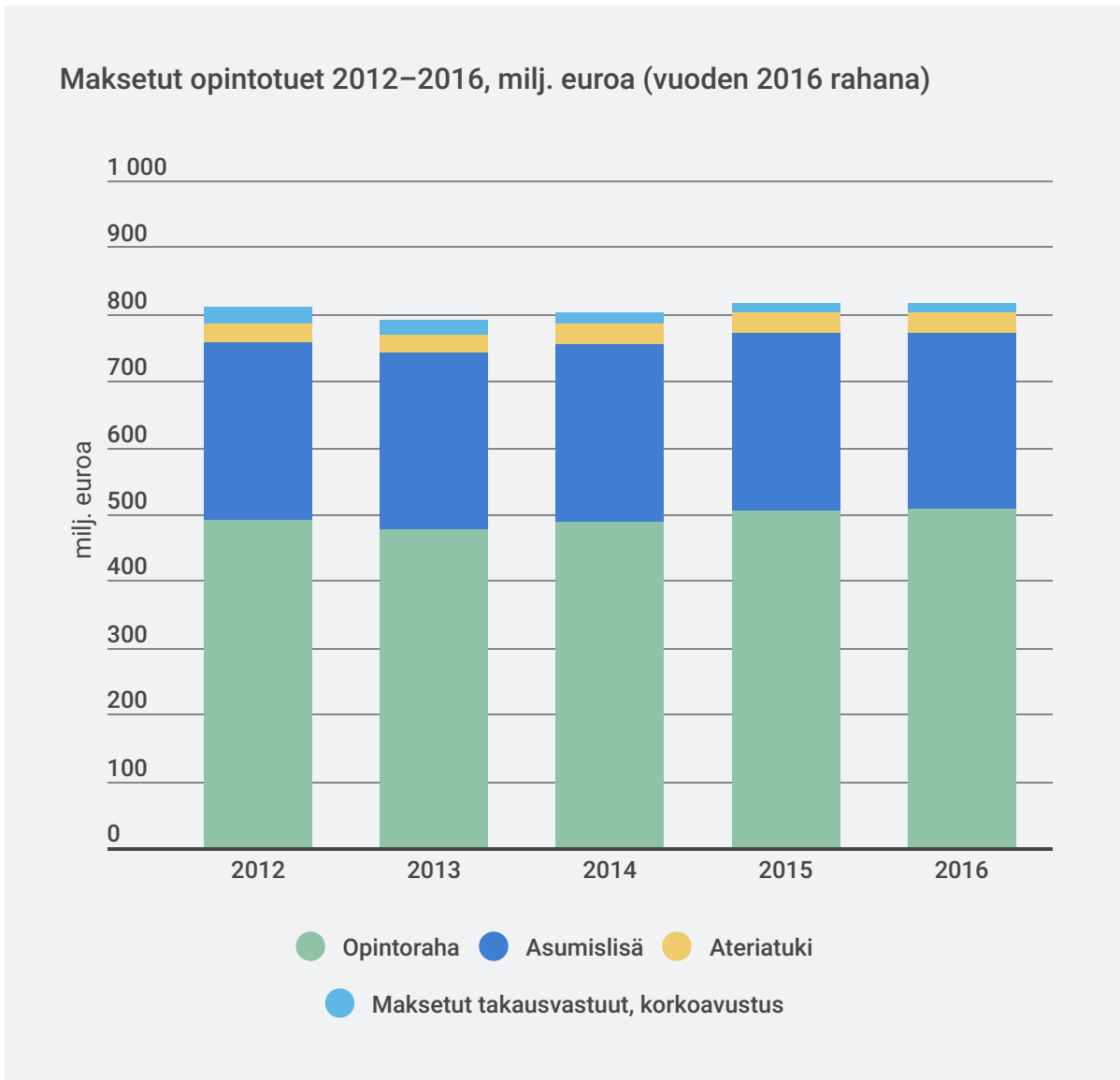
Maksetut työttömyysturvaetuedet 2012–2016, milj. euroa
(vuoden 2016 rahana)

Työttömyyskassat ja Kela maksoivat vuonna 2016 työttömyysetuuksia yhteensä 4 974 milj. euroa. Se on 2 % vähemmän kuin vuonna 2015. Työttömyyskassojen maksaman ansioturvan osuus oli 2 805 milj. euroa ja Kelan maksaman perusturvan osuus 2 169 milj. euroa.

Kelan maksaman työttömyysturvan menot olivat viime vuonna toista vuotta peräkkäin ennätysellisen suuret. Työttömyyskassojen maksaman ansioturvan menot sen sijaan pienenevät. Ansioturvakustannusten pienenemisen taustalla on sekä korvattujen päivien väheneminen että keskimääräisen maksetun päiväkorvauksen pieneneminen.

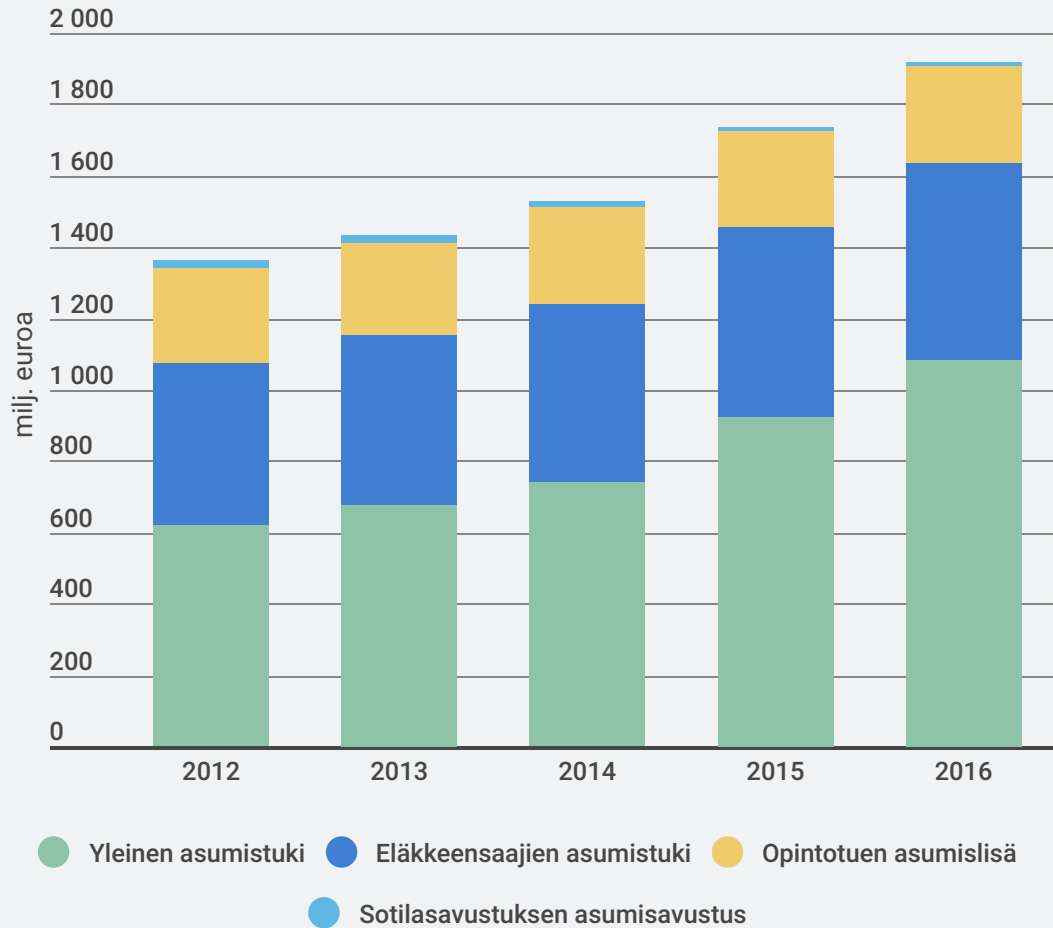
Opintoetuudet

Opintotuen asumislisän menot pysyivät vuonna 2016 lähes yhtä suurina kuin vuotta aiemmin. Opintotuen asumislisää sai 149 000 opiskelijaa. Opintotuen asumislisän saajien asumismenot olivat sen sijaan pienemmät kuin muissa asumistukimuodoissa.

Asumistuet

Maksetut asumistuet 2012–2016, milj. euroa (vuoden 2016 rahana)

Kelan maksamien asumistukien piirissä oli vuoden lopussa lähes 860 000 henkilöä. Ruokakuntia, jotka saivat yleistä asumistukea, oli vuoden 2016 lopussa 267 400. Määrä oli toista vuotta peräkkäin ennätysellisen suuri.

Eläkkeensaajan asumistukea saavien määrä ylitti ensimmäistä kertaa 200 000 henkilön rajan. Pääkaupunkiseudulla asumismenot vaihtelevat muuta Suomea enemmän.

Lapsiperheiden etuudet ja muut etuudet

Maksetut etuudet

	2016, milj. €	2015, milj. €	Muutos %
Kuntoutusetuudet	456,4	445,4	1,5
Työttömyysturvaetuudet	2 169,1	2 091,1	3,7
Äitiysavustus ja adoptiotuki	9,2	10	-7,7
Lapsilisä	1 381,7	1 384,4	-0,2
Lastenhoidon tuet	435,2	453,1	-3,9
Elatustuki	204,5	201,9	1,3
Eläkkeensaajan asumistuki	559	532,2	5
Yleinen asumistuki	1 081,0	917,6	17,8
Opintoetuudet	843,9	839,1	0,6
Sotilasavustus	16,1	16,9	-4,8
Vammaisten tulkkauspalvelut	42,9	42,5	0,9
Rintamaveteraanien matkakorvaukset	0,4	0,5	-9,5

Muiden etuuksien saajat

	2016	2015	Muutos %
Kuntoutujat	121 769	124 777	-2,4
Työttömyysturvaetuudet	369 651	356 787	3,6
Äitiysavustus (perheet)	52 042	55 013	-5,4
Lapsilisä			
- Perheet (31.12.)	551 974	554 760	-0,5
- Lapset (31.12.)	1 009 115	1 012 752	-0,4
Lastenhoidon tuet			
- Perheet	142 680	145 869	-2,2
- Lapset	195 474	203 085	-3,7
Elatustuki			
- Perheet (31.12.)	73 653	73 118	0,7
- Lapset (31.12.)	107 716	106 796	0,9
Eläkkeensaajan asumistuki (henkilöt 31.12.)	201 914	197 870	2,0
Yleinen asumistuki (ruokakunnat 31.12.)	267 356	246 357	8,5
Opintoetuudet			
- Opintotuki	286 262 *	288 057 **	-0,6
- Koulumatkatuki	51 549 *	52 365 **	-1,6
Sotilasavustus (taloudet)	9 192	9 296	-1,1
Vammaisten tulkkauspalvelut (31.12.)	5 853	5 693	2,8

(*) Lukuvuonna 2015/2016, (**) Lukuvuonna 2014/2015

Takaisinperintä

Takaisin perittävien etuuksien yhteismäärä (mukaan lukien opintotuen tulovalvonnan perusteella käynnistyneet perinnät) oli vuoden päättyessä 123,3 milj. euroa (lisäystä 0,2 %). Opintolainojen takausvastuusaatavia oli perinnässä vuoden lopussa 131,7 milj. euroa (vähennystä 8,1 %).

Lisätietoja: [Kelan hoitama sosiaaliturva vuonna 2016 -tilastokatsaus](#)

Kela palvelee yhä henkilökohtaisemmin

Espoossa Kela-asiat voi hoitaa myös kauppakeskus Ison Omenan yhteis palvelupisteessä.

Kuva: Kela

Kelan asiakasyhteistyö monipuolistui vuoden 2016 aikana. Asiakaspalvelun kehittäminen oli yksi viime vuoden keskeisistä tavoitteista. Kelan palvelu tarkoittaa asiakkaan elämäntilanteen kokonaisvaltaista ymmärtämistä. Kelassa pyritään nyt siihen, että asiakkaan asioita voidaan tarvittaessa hoitaa jopa ennakoivasti.

Kelan etuustoiminta keskitettiin yhdeksi valtakunnalliseksi kokonaisuudeksi. Samalla kuitenkin säilytettiin toimistoverkosto, jotta henkilökohtaista asiointia tarvitsevat saisivat riittävästi aikaa ja huomiota.

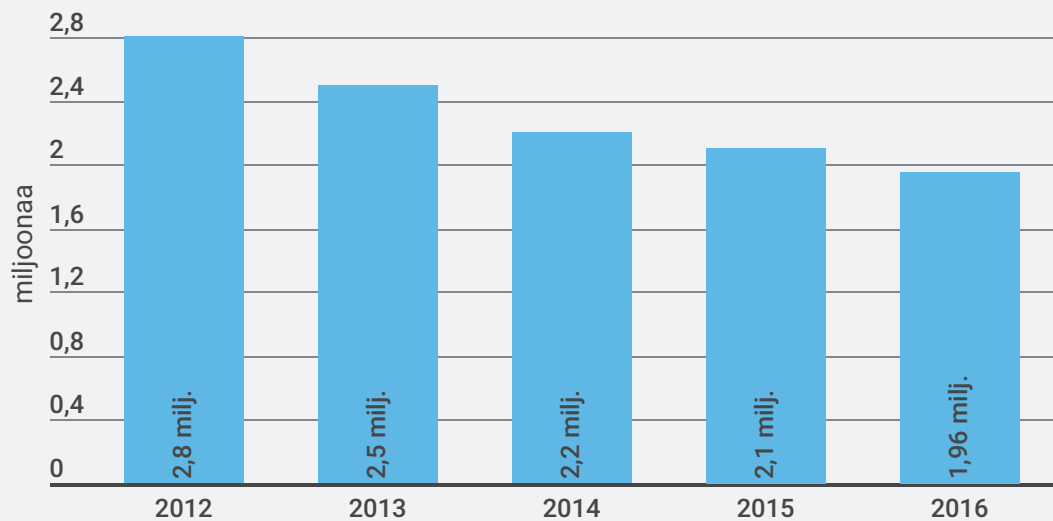
Verkkoasiointia kehittämällä on pystytty lisäämään henkilökohtaista palvelua niille, jotka sitä tarvitsevat.

Kelan työntekijöitä on koulutettu ymmärtämään asiakkaan elämäntilanne kokonaisvaltaisesti.

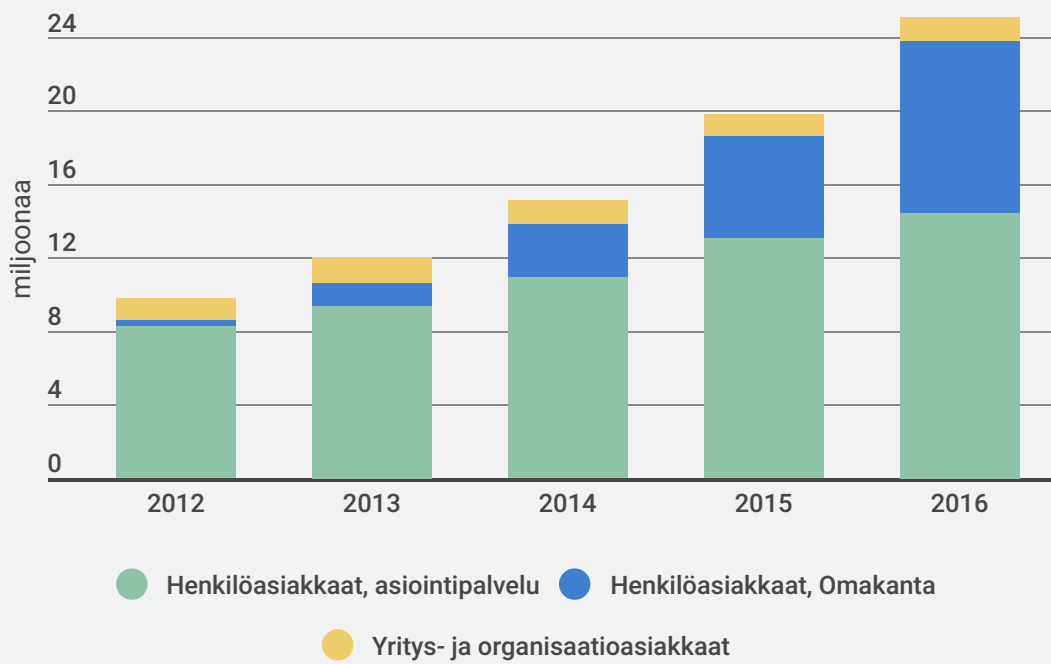
Kelan työntekijöitä on koulutettu ymmärtämään asiakkaan elämäntilanne kokonaisvaltaisesti. Tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että asiakkaan tuen tarve ja oikeus etuuksiin selvitetään. Erityisen tärkeää on huolehtia siitä, ettei yksikään asiakas jää etuuksissa väliinputoajaksi. Parhaimmillaan palvelu voi olla ennakoivaa: asiakkaaseen voidaan ottaa yhteyttä Kelasta päin.

Palvelupisteiden lisäksi kehitetään myös etäpalveluja, kuten chatia ja videoneuvotteluja. Ne helpottavat, jos asiakas ei pääse Kelan toimistoon tai yhteispalvelupisteeseen tai jos asiakkaan kieltä hallitsevaa palveluneuvojaa tai tulkkia ei ole saatavilla. Asiakkaan kanssa voidaan keskustella kuvayhteyden välityksellä ja palvelu esimerkiksi kurdiksi tai saameksi.

Toimistoasioinnit

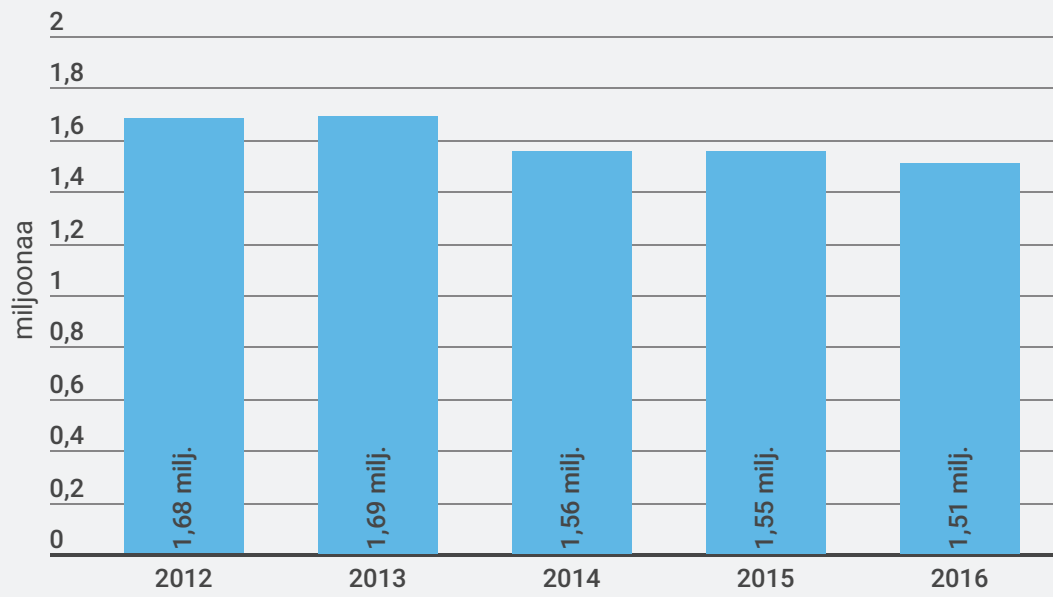
Verkkoasiointit*

* Verkkopalveluihin tehtyjen tunnistettujen kirjautumisten lukumäärä.

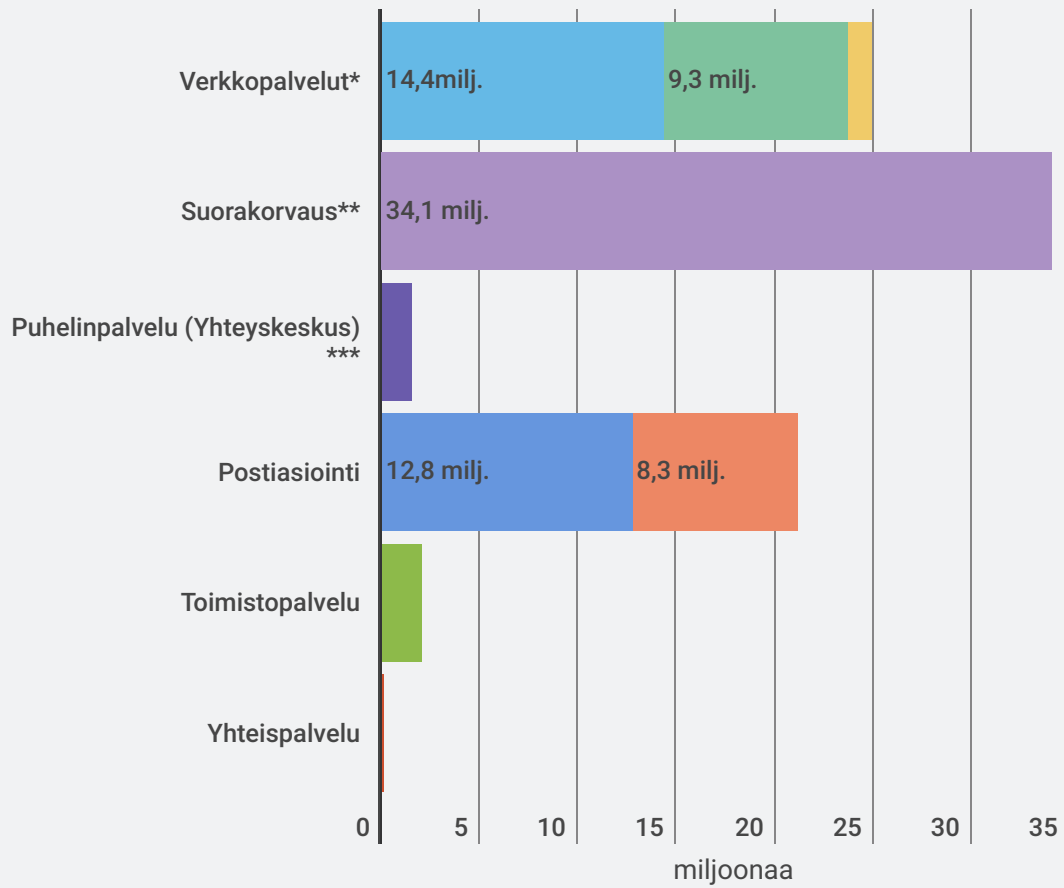

Vastatut puhelut*

* Yhteyskeskukseen tulleet puhelut. Lisäksi puheluja tulee muihin Kelan yksiköihin.

Eri palvelukanavien käyttö vuonna 2016

- Henkilöasiakkaat, asiointipalvelu
- Henkilöasiakkaat, Omakanta
- Yritys- ja organisaatioasiakkaat
- Asiakkaan saama korvaus suoraan palveluntuottajalla asioidessaan
- Yhteyskeskukseen tulleet vastatut puhelut ***
- Kelan lähettämät kirjeet
- Kelaan saapuneet hakemukset ja muut asiakirjat
- Toimistopäätökset, laite-asianvaukset 1,7%
- Käyntiasiointi

Toimistoasiointeja, joista ajanvarauksella 1,7 %

Käyntiasioinnit

* Tunnistautumiset

** Työpaikkakassat ja Kelan toimistot

*** Yhteyskeskukseen tulleet vastatut puhelut. Lisäksi puheluja tulee muihin Kelan yksiköihin.

Toimistoja 182, yhteispalvelupisteitä 146

Lue Sosiaalivakuutus-lehdestä [kauppakeskus Ison Omenan yhteispalvelupisteestä](#), jossa toimii myös Kelan palvelupiste.

Sosiaaliturvayhteistyö ylittää rajat

Sosiaaliturva vaihtelee Euroopan unionin jäsenmaissa huomattavasti, kirjoittaa Kelan Sosiaalivakuutus-lehti.

Kuva: Kati Närhi

Sosiaaliturvan kehittäminen on maailmanlaajuisuista yhteistyötä. Kelan asiantuntijat ovat tiiviisti mukana maailmanlaajuisessa sosiaaliturvajärjestö [ISSAssa](#) (International Social Security Association). ISSA on maailman sosiaaliturvalaitosten yhteistyöjärjestö, johon kuuluu noin 340 sosiaaliturvalaitosta yli 160 maasta.

Kela myös ylläpitää Suomen osalta eurooppalaista sosiaaliturvatietojen sähköistä vaihtojärjestelmää [EESSIä](#)* (Electronic Exchange of Social Security Information). Järjestelmän avulla EU-maiden sosiaaliturvaviranomaiset vaihtavat tietoja tehokkaasti, nopeasti ja turvallisesti. Tietojenvaihtoa tarvitaan EU:n sosiaaliturvan yhteensovittamiseen.

Euroopan unionin kansalaisia kohdellaan sosiaali- ja terveyspalveluissa yhdenvertaisesti riippumatta siitä, missä EU-maassa he asuvat. Esimerkiksi Tampereella suomalaisen työnantajan palveluksessa ahkeroiva puolalainen putkimies saa lapsilisää Suomessa, vaikka hänen perheensä asuu Krakovassa.

EU-sääntöjen mukaan henkilö saa sosiaaliturvan sen maan käytäntöjen mukaisesti, missä hän työskentelee.

Sosiaaliturvan maksajamaan määräävät EU-pelissäännöt, maiden väliset sosiaaliturvasopimukset ja kansallinen lainsäädäntö. EU-sääntöjen mukaan henkilö saa sosiaaliturvan sen maan käytäntöjen mukaisesti, missä hän työskentelee, vaikka asuisi vakinaisesti jossain muualla. EU jyrää tässä kansalliset laintulkinnat ja säännökset. Kelan sosiaaliturva ei riipu työstä tai kansalaisuudesta vaan vakinaisesta asuinpaikasta.

EU-kansalaiset voivat käyttää Euroopan talousalueella eurooppalaista sairausvakuutuskorttia. Se helpottaa palvelujen saamista samoilla ehdoilla ja kustannuksilla kuin kyseisessä maassa vakuutetut saavat. Kotimaan sosiaaliturvajärjestelmä korvaa aiheutuneet kustannukset.

Varsinaista EU-sosiaaliturvaa ei ole olemassa. EU asetti jo vuonna 2010 tavoitteeksi poistaa vuoteen 2020 mennessä vähintään 20 milj. ihmistä köyhyys- ja syrjäytymisvaarasta. Taloudellisen taantuman ja maiden välisten suurten erojen vuoksi tilanne on päinvastoin heikentynyt viime vuosina, kun köyhien määrä on EU:ssa lisääntynyt miljoonilla.

EU-maissa on hyvin erilaiset kansalliset tavat, kulttuurit ja käytännöt siihen, miten köyhyyttä tulisi hoitaa. Samalla kun Pohjoismaissa luotetaan hyvinvointiyhteiskunnan antamaan suojaan, sukulaiset ja ystävät ovat Etelä- ja Itä-Euroopassa vähäväkisten paras turva.

Jokaisessa EU-maassa pitää saada neuvontaa rajat ylittävästä terveydenhuollosta.

Eri maiden kansalaisten sosiaaliturvan kussakin maassa määrittelee lopulta kyseisen maan viranomainen. Suomalaisista käytännöistä voi lukea tarkemmin [Sosiaalivakuutuksen artikkelista](#).

Kelassa avattiin vuonna 2014 Rajat ylittävän terveydenhuollon yhteispiste. Se toimii kansallisesti neuvontapisteenä, kun hakeudutaan Suomesta hoitoon ulkomaille tai ulkomailta hoitoon Suomeen. Neuvontapiste ylläpitää myös [Hoitopaikanvalinta.fi-sivustoa](#), josta asiakas saa tietoa terveyspalvelujen käytöstä Suomessa ja ulkomailla, potilaan oikeuksista, hoitokustannusten korvauksista ja palvelujen valinnanvapaudesta.

Jokaisessa EU-maassa toimii vastaava yhteispiste. Sitä edellytetään potilaan oikeuksia määrittelevässä EU-direktiivissä.

* Järjestelmän on ennakoitu tulevan käyttöön v. 2019 (tietoa korjattu toimintakertomukseen 24.4.2017).

*Sosiaalivakuutus-lehti kirjoittaa, kuinka suomalainen sosiaalinen innovaatio, [äitiyspakkaus](#),
niittää mainetta maailmalla.*

Perustoimeentulotuen myöntäminen yhtenäistyy

Toimeentulotuen tiimpäällikkö Chris-Marie Hyden-Sorsa kertoo perustoimeentulotukihakemusten käsittelystä Elämässä.fissä.

Kuva: Juha Metso

Perustoimeentulotukea myönnetään nyt samoin periaattein kaikkien kuntien asukkaille.

Perustoimeentulotuen siirto kunnilta Kelaan oli vuoden 2016 suurponnistus. Siirtoon liittyvä lakimuutos hyväksyttiin kesällä 2015, ja siirron valmistelu käynnistyi välittömästi.

Yhteistyö kuntien kanssa oli tärkeä osa valmistelua. Kuntaliitto oli Kelan yhteistyökumppani, mutta käytännön yhteistyötä tekivät pääasiassa yksittäiset kunnat ja niiden sosiaalitoimen edustajat.

Kela ja kunnat valmistautuivat toimeentulotuen siirtoon Vantaalla toteutetussa pilottihankkeessa. Kelan palveluneuvojat muun muassa ottivat yhteistyöpilotissa vastaan kuntalaisten toimeentulotukihakemuksia ja tarvittaessa kiirehtivät ensisijaisten, Kelassa olevien etuuksien käsittelyä. Samassa yhteydessä kerättiin kokemuksia siirron valmistelemiseksi.

Tarkoituksena oli siirtää kuntien osaamista mahdollisimman kattavasti ja tehokkaasti Kelaan. Samalla Kelassa luotiin uusia toimintatapoja ja yhtenäistettiin myöntämisperusteita

lainsäädännön mukaisesti.

Perustoimeentulotuen hakeminen Kelasta alkoi loppuvuodesta 2016.

Verkkohakemuksen lähettämistä helpottaa se, että liitteitä tarvitsee toimittaa aiempaa vähemmän.

Toimeentulotuen siirrossa hyödynnettiin sekä Kelan osaamista verkkopalveluista ja tietojärjestelmistä että Kelan laajoja tietokantoja. Hakemista helpottaa se, että suuri osa tiedoista, kuten tiedot perhe-etuuksista, maksetusta työttömyysturvasta ja opintotuesta, on jo valmiina Kelassa. Verotiedot saadaan suoraan valtakunnallisista tietojärjestelmistä. Toimeentulotukea voi hakea valtakunnallisesti myös verkossa. Verkkohakemuksen lähettämistä helpottaa se, että liitteitä tarvitsee toimittaa aiempaa vähemmän.

Kelaan palkattiin perustoimeentulotukeen valmistautumisen yhteydessä noin 750 henkilöä. Palkatuista oli Kelan sisältä siirtyviä 200 ja kunnista rekrytoituja 244. Toimeentulotuen tehtäviin Kelan sisällä siirtyneiden tilalle palkattiin lisäksi kymmeniä määräaikaista eri puolille organisaatiota.

Toimeentulotuen hakijoiden määrä nousi pian vuodenvaihteen jälkeen lähelle alun perin arvioitua 150 000 hakijaa. Hakemuksista noin 60 % tuli jo alkuvuodesta verkon kautta.

Kela on perheystävällinen työpaikka

Kela osallistuu Väestöliiton Perheystävällinen työpaikka -hankkeeseen. Tavoitteena on työn ja perhe-elämän tai muun elämän entistä parempi yhteensovittaminen.

Kuva: iStock

Vuoden 2016 alusta Kelan organisaatio jaettiin kuuteen tulosityksikköön. Muutos kevensi hallintoa ja selkeytti Kelan toimintaa. Uudistumisen kautta Kelaan rakentui toiminnallinen kokonaisuus, joka tuottaa enemmän lisäarvoa asiakkaille, sidosryhmille ja omistajille. Organisaatiouudistuksen toivotaan madaltavan yksiköiden rajoja, helpottavan prosesseja ja lisäävän yhteistyötä kaikkialla Kelassa. Organisaatiomuutos vähensi esimiestehtävien määrää noin sadalla. Organisaatiouudistuksella oli vaikutuksia myös henkilöstön tehtäviin ja toimenkuviin, mikä osaltaan on vaikuttanut työyhteisöjen toimivuuteen ja työhyvinvoinnin tunnuslukuihin 2016.

Laajasta organisaatiomuutoksesta huolimatta henkilöstö oli tyytyväinen lähiesimiestyöhön. Toimihenkilöt myös pitivät työyhteisöä toimivana ja tavoitteita selkeinä.

Vuoden 2016 lopussa Kelassa oli töissä 6 686 toimihenkilöä, joka oli 718 henkilöä enemmän kuin vuotta aiemmin. Henkilöstömäärää kasvattivat pääasiassa perustoimeentulotuen siirtyminen Kelan hoidettavaksi sekä ICT-työn lisääntyminen verkkopalvelujen kasvamisen myötä. Henkilöstöstä 79 % työskenteli etuustyössä ja asiakaspalvelussa. Naisia henkilöstöstä oli 82,5 %.

Vuoden aikana työstettiin myös yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmaa. Kela edistää työelämän tasa-arvoisuutta, mikä näkyy myös muun muassa melko tasaisesti miesten ja naisten kesken jakautuvissa mediaanipalkoissa.

Perheystävällinen työpaikka -hankkeessa pilotoidaan entistä enemmän kotietätyötä.

Kela osallistuu [Väestöliiton Perheystävällinen työpaikka -hankkeeseen](#). Tavoitteena on työn ja perhe-elämän tai muun elämän entistä parempi yhteensovittaminen. Kotietätyön tekemistä pilotoidaan ratkaisutyössä Itäisessä ja Keskisessä vakuutuspiirissä. Läntisessä ja Pääkaupunkiseudun asiakaspalveluyksikössä tavoitteena on edistää joustavia työaikamuotoja. Tavoitteena on myös lisätä työaikapankin käyttöä.

Kelassa etätyötä ja työaikajoustoja on hyödynnetty enemmän suunnittelun asiantuntijoiden työssä. Perheystävällinen työpaikka -hankkeessa edistetään työaikajoustoja ja etätyötä etuuskäsittely- ja asiakaspalvelutyössä.

Tietoja henkilöstöstä 2015–2016

Henkilöstömäärät	2016	2015
Koko henkilöstö	6 686	5 968
– kokopäiväinen	5 834	5 092
– osa-aikainen	852	876
– määräaikainen	638	336
Vakinainen henkilöstö	6 048	5 632
– kokopäiväinen	5 260	4 827
– osa-aikainen	788	805
Tietoja vakinaisesta henkilöstöstä	2016	2015
Keski-ikä	45,7	46,3
Sairauspoissaoloprosentti	5	5,1
Kelasta lähteneet toimihenkilöt	278	257
Kelaan tulleet toimihenkilöt	677	246
Eläkkeelle siirtymisikä	63,2	63,8
Vanhuuseläkkeelle siirtyneet	146	161
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneet	25	13

Tilastointi, laskelmat ja tutkimus

Kelan yhteiskuntasuhteiden johtaja, professori Olli Kangas johti työryhmää, joka valmisteli eduskunnalle esiselvityksen perustulokokeilusta.

Kuva: Miika Kainu

Kelan verkkosivuilla olevalla tilastotietokanta [Kelastolla](#) oli keskimäärin 1 600 käyttäjää kuukaudessa. Raportteja ladattiin noin 4 500 kuukaudessa. Verkkosivuilla julkaistiin 8 etuuskohtaista [Kelan vuositilastoa](#) ja [työttömyysturvan yhteisjulkaisu](#) yhdessä Finanssivalvonnan kanssa. Kelan kokoomajulkaisut ([Kelan tilastollinen vuosikirja](#) ja [taskutilasto](#)) ja [yhteisjulkaisut](#) Eläketurvakeskuksen ja Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimean kanssa toteutettiin edelleen myös painotuotteina. Teemakohtaisia [tilastokatsauksia](#) julkaistiin 12.

Sosiaaliturvan kehittämistä ja toimeenpanoa varten tuotettiin laskelmia, ennusteita ja selvityksiä. Taloustilanteen kehittymistä seurattiin aktiivisesti. Ministeriöille laadittiin Kelan hoitamaa sosiaaliturvaa koskevat budjetti- ja kehyslaskelmat. Hallitusohjelman toteutukseen ja muihin uudistuksiin liittyviä kustannusarvioita tuotettiin lähes kaikista Kelan hoitamista etuuksista. Lisäksi laadittiin hallituksen esityksiä varten laskelmia muutosten taloudellisista vaikutuksista. Kelan tulossopimusprosessia tuettiin tekemällä seuraavan suunnittelukauden suorite-ennusteet.

Kelan tutkimustyön keskeisiä teemoja vuonna 2016 olivat perustulokokeilun valmistelu, perhe-etuudet, sairausvakuutus osana sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmää, sairausvakuutuskorvausten kohdentuminen sekä Kelan järjestämän kuntoutuksen kohdentuminen ja vaikutukset. Tutkimusryhmä oli mukana monissa lainsäädännön kehittämishankkeissa. Tutkijat osallistuivat muun muassa ministeriöiden asettamiin työryhmiin ja tuottivat näille taustamateriaaleja. Lisäksi toimimme asiantuntijoina sote-uudistuksen valmistelussa ja olimme mukana kahdessa suuressa strategisen tutkimuksen hankkeessa, joissa tutkitaan tulonjakoa, köyhyyttä, työmarkkinoiden muutoksia ja sosiaaliturvan kysymyksiä.

Kelan johtama, tutkijoista koostuva ryhmä selvitti, miten perustulokokeilu voidaan toteuttaa.

Pääministeri Juha Sipilän hallitus toteuttaa Suomessa [perustulokokeilun](#) vuosina 2017–2018. Kelan johtama, eri tutkimuslaitoksien tutkijoista koostuva ryhmä selvitti, miten kokeilu voidaan toteuttaa. Tutkimusryhmä kokosi tietoa erilaisista perustulomalleista ja perustulokokeiluista sekä arvioi eri perustulomallien vaikutuksia.

Vuonna 2016 Kelan julkaisusarjoissa julkaistiin 7 tutkimusta sekä verkossa että painettuna kirjana ja 27 tutkimusta tai selvitystä yksinomaan verkkoversiona. [Kelan julkaisusarjojen tutkimukset](#) ovat ladattavissa verkosta ilmaiseksi. Omien julkaisusarjojen lisäksi tutkimustuloksia julkaistiin laajasti kotimaisissa ja ulkomaisissa julkaisuissa.

Riskienhallinta

Riskienhallinta on kiinteä osa Kelan päivittäistä toimintaa ja sen johtamista.

Kuva: Vesa Tyni

Riskienhallinnan avulla voimme varmistaa toimintamme jatkuvuuden ja turvata henkilöstömme hyvinvoinnin. Se on kiinteä osa päivittäistä toimintaamme ja sen johtamista. Riskienhallinta on suunniteltua järjestelmällistä toimintaa ja käytännön tekoja toiminnan parantamiseksi.

Kokonaisvastuu Kelan riskienhallinnasta on pääjohtajalla. Muut johtajat vastaavat riskienhallinnasta vastuutoimialoillaan. Kaikki tulosyksiköt ja niiden esimiehet vastaavat oman vastualueensa riskienhallinnasta ja raportoinnista. Lisäksi jokaisella työntekijällä on vastuu tunnistaa, analysoida ja hallita riskejä oman roolinsa ja tehtäviensä edellyttämällä tavalla.

Riskienhallinnan toteutus

Keskeiset riskit ja mahdollisuudet tunnistetaan ensisijaisesti suhteessa tavoitteisiimme, kiinteänä osana strategista suunnittelua ja operatiivista toimintaamme. Tunnistamme, arvioimme ja suunnittelemme riskienhallintatoimenpiteet siten, että pystymme vastaamaan asiakkaidemme, kumppaniemme ja yhteiskunnan tarpeisiin strategisten tavoitteidemme mukaisesti.

Tarkistamme ja seuraamme riskien ja riskienhallinnan tilaa aktiivisesti ja raportoimme tilanteesta neljännesvuosittain.

Kela tarkistaa ja seuraa riskien ja riskienhallinnan tilaa aktiivisesti.

Sisäisellä valvonnalla pyritään varmistamaan, että Kelan strategiaa toteutetaan tuloksellisesti ja riskejä hallitaan asianmukaisesti. Sitä toteutetaan kaikilla organisaatiotasolla, mutta erityisesti operatiivisessa toiminnassa sisäinen valvonta on jatkuvaa ja osa päivittäisiä toimia.

Sisäinen tarkastus tuottaa tietoa riskeistä ja niiden tilanteesta tarkastusten osana ja arvioi, toimiiko organisaatio oikein.

Kelan vuoden 2016 keskeisimmät riskit

Korkean huomion riskejä vuonna 2016 olivat lainsäädännön toimeenpanon varmistaminen, etuuksien ja toimintakulujen rahoitusriski sekä kyberturvallisuus. Mikään niistä ei toteutunut.

Vuoden 2017 korkean huomion riskeiksi olemme tunnistaneet seuraavat:

- lainsäädännön toimeenpanon varmistaminen
- tietojärjestelmien ja -varastojen kehittämistoiminnan keskeneräisyys
- kyberturvallisuus- ja tietoturvallisuusuhkat
- kansalaiset eivät saa heille kuuluvia etuuksia.

Vastuullisuus

Onko Suomi edelleen sosiaalisen innovoinnin edelläkävijä? kysyy Sosiaalivakuutus-lehti.

Kuva: Kati Närhi

Vastuullisuus näkyy vahvasti Kelan strategiassa. Kelan toiminnassa keskeistä on erityisesti sosiaalisesti kestävä kehitys vahvistaminen. Kela edistää kestävä kehitystä huolehtimalla asiakkaidensa, henkilöstönsä ja ympäristön hyvinvoinnista sekä myös taloudellisesta kestävydestä.

Kelassa on oma kestävä kehityksen ohjelma. Siinä on linjattu periaatteet ja koottu toimintatavat, joilla Kela edistää kestävä kehitystä organisaatiossaan ja tehtävissään. Ekologista näkökulmaa on lisäksi syvennetty erillisellä ympäristöohjelmalla.

Kela on mukana kansallisessa kestävä kehityksen yhteistyössä ja jäsen Suomen kestävä kehityksen toimikunnassa. Toimikunnan tehtävänä on muun muassa edistää ja seurata Suomen kestävä kehityksen yhteiskuntasitoumuksen toteutumista osana YK:n asettamia maailmanlaajuisia tavoitteita.

Kela on ottanut osaa Suomen kestävä kehityksen yhteiskuntasitoumukseen ja julkaissut oman kestävä kehityksen sitoumuksensa. Sitoumus kiteytyy Kelan palvelukanavien kehittämiseen ja sen myötä kahteen teemaan:

1. Kela on asiakkaiden saavutettavissa helposti ja yhdenvertaisesti.

2. Kela vähentää paperin kulutuksesta, paperijätteestä ja postituksesta aiheutuvaa hiilijalanjälkeä.

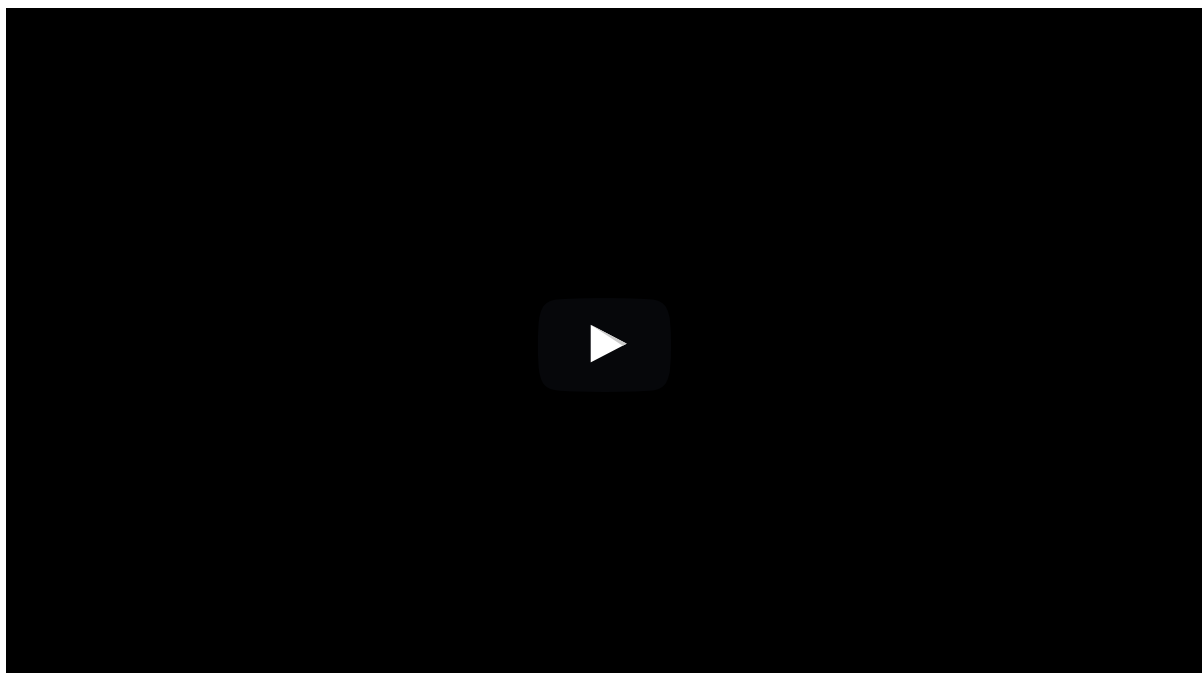
Sitoumuksen toteutumisesta raportoidaan kaksi kertaa vuodessa, ja sille asetettujen mittareiden valossa Kela on onnistunut sitoumuksen toimeenpanossa.

Lisäksi Kela arvioi kestäväen kehityksen edistymistä myös muilla mittareilla. Yksi mittari on hiilijalanjälki, joka lasketaan vuosittain. Kelan hiilijalanjälki on laskenut joka vuosi, ja vuonna 2016 se oli 9,7 % edellistä vuotta pienempi. Muita mittareita ovat muun muassa verkkoasioinnin kasvu ja henkilöstön arvioinnit vastuullisuuden eri osa-alueiden toteutumisesta.

Kelan hiilijalanjälki on laskenut joka vuosi, ja vuonna 2016 se oli 9,7 % edellistä vuotta pienempi.

Kela osallistuu vuosittain erilaisiin vastuullisuustapahtumiin. Yksi keskeinen kansainvälinen tapahtuma on Euroopan kestäväen kehityksen viikko. Se on Euroopan kestäväen kehityksen verkoston ([European Sustainable Development Network ESDN](#)) aloitteesta lanseerattu teemaviikko, jonka tavoitteena on aloittaa ja tehdä näkyväksi kestäväen kehityksen erilaisia hankkeita ja projekteja ympäri Eurooppaa.

Kela osallistui eurooppalaiseen teemaviikkoon myös vuonna 2016. Teemaviikoilla on käsitelty muun muassa hiilijalanjäljen vähentämistä ja sosiaalisen kestävyuden edistämistä. Lisäksi Kela on ottanut omassa toiminnassaan osaa valtakunnalliseen Energiansäästöviikkoon ja järjestänyt myös muita kestäväen kehitystä tukevia tempauksia.

Vammaisetuuksien käsittelyajat lyhenivät merkittävästi

Sosiaalivakuutus-lehdessä haastateltu näkövammaisen Jani Kallunki saa eläkettä, joka tasaa yrittäjän vaihtelevia tuloja.

Kuva: Aleksii Poutanen

Vammaisetuuksien käsittelyajat lyhenivät vuoden 2016 aikana yli neljäsosan aiemmasta. Pisimmillään käsittelyajat olivat alkusyksystä 2015, jolloin keskimääräinen käsittelyaika oli yli 40 päivää. Nyt käsittelyaika on keskimäärin neljä viikkoa.

Käsittelyaikoja ovat lyhentäneet Kelassa käyttöön otettu uusi tietojärjestelmä sekä vuonna 2015 voimaan tullut lakimuutos. Lakimuutoksessa yhtenäistettiin vammaisetuuksien myöntämisperusteita. Se vähensi myös lisäselvitysten ja toimitettavien liitteiden määrää.

Vammaisetuuksien uusi ratkaisujärjestelmä otettiin Kelassa käyttöön marraskuussa 2014. Sen ansiosta etuuskäsittelyn työvaiheita on pystytty automatisoimaan, ja asiakas saa nyt päätöksen aiempaa nopeammin.

Kela kehittää etuuskäsittelyä ja prosessejaan jatkuvasti ja osallistuu myös lainsäädännön kehittämiseen. Kelan asiantuntemusta tarvitaan lainsäädäntötyössä, jotta asiakkaat saavat päätöksen ja etuutensa jatkossakin yhä nopeammin.

Kanta-palvelut laajenevat

Elämässä.fi neuvoo Omakanta-palvelun turvallisessa käytössä.

Kuva: Antti Pulkkinen

Kelan [Kanta-palvelujen](#) tuottama terveystietojen [Omakanta-palvelu](#) on saavuttanut kansalaisten keskuudessa valtavan suosion. Se on [vero.fi-sivuston](#) ohella käytetyimpiä yhteiskunnan tarjoamia verkkopalveluja.

Sähköinen resepti on Kanta-palvelujen eniten käytetty ja kansalaisille useimmin näkyvä osa. Sen suosiosta kertoo paljon se, että sähköisten reseptien osuus on yli 90 % kaikista apteekkeista haettavista resepteistä. Sähköinen resepti on huomattavasti turvallisempi kuin vanhat paperireseptit, joita oli helppo kopioida ja väärentää.

Kansalainen näkee [Omakanta-palvelusta](#) kätevästi muun muassa tiedot kaikista resepteistään, sekä vanhentuneista että voimassa olevista. Reseptitiedoista käy selville, kuinka paljon lääkkeitä on saamatta ja milloin resepti vanhenee. Vuoden 2017 alusta kaikki reseptit on tehty sähköisinä. Potilas saa halutessaan lääkäriltä tulosteen reseptistä.

Omakannan kautta voi pyytää lääkäriä uusimaan reseptin. Näin säästyy sekä potilaan että lääkärin aikaa niissä tapauksissa, kun reseptin uusinta ei vaadi fyysistä tapaamista.

Tästä on huomattava apu muun muassa kroonisia sairauksia kuten diabetesta tai korkeaa kolesterolia sairastaville, joiden lääkityksen lääkäri määrää säännöllisten laboratoriotutkimusten perusteella. Lääkäri on veloitettu uusimaan reseptin kahdeksan päivän kuluessa siitä, kun

potilas on lähettänyt pyynnön Omakannan kautta. Potilas saa halutessaan uusinnasta tekstiviestimuistutuksen.

Omakannasta näkee myös, miten omia tietoja on käytetty.

Omakannasta jokainen käyttäjä näkee omien laboratoriotutkimustensa tulokset, julkisen terveydenhuollon potilaskäynnit sekä terveystietojensa ja sairaaloissa annetut diagnoosit ja lausunnot.

Omakannasta näkee myös, miten omia tietoja on käytetty. Omakannan kautta kansalainen voi myös antaa lupia tai estää tietojen luovutuksen tai ilmaista elinluovutus- ja hoitotahtonsa.

Sosiaali- ja terveysministeriö, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Valvira ja Väestötietokeskus kehittävät Kanta-palveluja Kelan kanssa. Niistä kukin takaa omalta osaltaan, että palvelut ovat lainsäädännön mukaisia. Tarkoituksena on, että Omakanta auttaa parhaalla mahdollisella tavalla sekä kansalaisia että sitä käyttäviä sidosryhmiä, kuten apteekkeja ja terveydenhuollon ammattilaisia.

Sotetiedot samaan kokonaisuuteen

Terveystietojen Kanta-palveluissa valmistaudutaan nyt siihen, että mukaan tulevat vuodesta 2018 alkaen myös sosiaalihuollon palvelut.

Kanta-palveluihin tulevat mukaan sosiaalihuollon palveluntarjoajat julkiselta, yksityiseltä ja kolmannelta sektorilta. Vanhemmat näkevät järjestelmästä omien tietojensa lisäksi myös lastensa sosiaalihuollon tiedot samalla tavalla kuin ovat nähneet tähän saakka terveystiedot.

Terveystietojen osalta Kanta-palveluihin tulee lähivuosina Omatietovaranto-niminen osuus.

Terveystietojen osalta Kanta-palveluihin tulee lähivuosina Omatietovaranto-niminen osuus, johon kansalaiset voivat siirtää omahoidon mittaustuloksia, kuten verenpaine- ja sokerimittaustietoja. Omakanta-palveluun voi jatkossa tuoda tietoja myös erilaisista hyvinvointirannekkeista ja muista terveydentilaa mittaavista apuvälineistä, jos ne on sertifioitu Kanta-järjestelmän kanssa yhteensopiviksi.

Kanta-palvelut

- Lainsäädäntöön perustuva ainutlaatuisten sähköisten terveyspalvelujen verkkosivusto.
- Lanseerattu kansalaisten, terveydenhuollon ja apteekkien käyttöön vaiheittain vuodesta 2010 alkaen.
- Omakanta sisältää sähköiset reseptit sekä sähköisen terveystietoarkiston.
- Palveluun kirjaututaan verkkopankkitunnuksilla, sähköisellä henkilökortilla tai mobiilivarmenteella.
- Kansalaiset kirjautuivat palveluun 9,3 milj. kertaa vuonna 2016, minkä lisäksi työnantaja- ja kumppanipalveluissa käyntejä oli 1,2 milj.
- Kanta.fi on Taloustutkimuksen selvityksen mukaan peräti toiseksi arvostetuin suomalainen nettibrändi.
- Kanta.fitä käyttää 35 % viikoittaisista suomalaisista netin käyttäjistä.
- Palvelun tuntevista kävijöistä 80 % antaa palvelulle vähintään hyvän arvosanan.

Hallituksen toiminta

Kelan hallitus kokousti viimeisen toimintavuotensa 2016 aikana 8 kertaa.

Vuosi 2016 oli Kelan hallituksen kolmivuotiskauden viimeinen toimintavuosi. Vuoden alussa pidetyssä strategiaseminaarissa hallitus käsitteli Kelan strategian kehittämiseen liittyviä asioita. Hallitus piti vuoden aikana 8 kokousta. Hallitus teki tarkastusmatkan Kokkolaan, Kalajoelle ja Kannukseen.

Hallitus asetti vuosien 2017–2020 toiminta- ja taloussuunnitelman kehystavoitteet ja hyväksyi loppuvuodesta vuosien 2017–2020 toiminta- ja taloussuunnitelman, strategian, kehittämisohjelmakokonaisuuden, strategiset mittarit, strategiset riskit sekä teki pääjohtajan kanssa tulossopimuksen vuodelle 2017. Arkki-kokonaishanke päätettiin nivoa osaksi kehittämisohjelmien toimeenpanoa.

Vuoden 2016 korkean huomion riskejä olivat lainsäädännön toimeenpanon varmistaminen, etuuksien ja toimintakulujen rahoitusriski sekä kyberturvallisuus. Mikään riskeistä ei toteutunut.

Hallitus hyväksyi riskienhallintasuunnitelman vuosille 2017–2020. Se sisältää muun muassa Kelan riskienhallinnan periaatteet ja vastuut, tunnistetut riskit sekä riskien kuvaukset ja hallintotoimenpiteet. Korkean huomion riskejä ovat lainsäädännön toimeenpanon varmistaminen, tietojärjestelmien ja -varastojen kehittämistoiminnan keskeneräisyys sekä kyber- ja tietoturvallisuusuhkat sekä se, etteivät kansalaiset saa heille kuuluvia etuuksia.

Hallituksen asettama tarkastustoimikunta kokoontui 4 kertaa. Toimikunnassa käytiin läpi sisäisen tarkastuksen päällikön esittelystä sisäisen tarkastuksen raportteja ja keskeisiä havaintoja Kelan toiminnasta. Tarkastustoimikunnan puheenjohtajana toimi hallituksen puheenjohtaja ja jäsenenä hallituksen varapuheenjohtaja, hallituksen jäsen, pääjohtaja ja KHT-tilintarkastaja.

Hallitus seurasi säännöllisesti Kelan etuuksien käsittelytilannetta.

Pääjohtaja esitti hallituksen kokouksissa Kelan toiminnasta perusteellisen ajankohtaiskatsauksen. Katsaukseen sisältyi toiminta- ja taloussuunnitelman 2016–2019 sekä sijoitussuunnitelman seuranta. Lisäksi hallitus seurasi säännöllisesti Kelan etuuksien käsittelytilannetta. Keskimääräiset läpimenoajat toteutuivat hyvin. Hallitus seurasi aktiivisesti toimeentulotuen siirron tilannetta kunnilta Kelaan. Hallitus sai myös raportit tietoturvatyöstä ja tietoturvan hallinnasta.

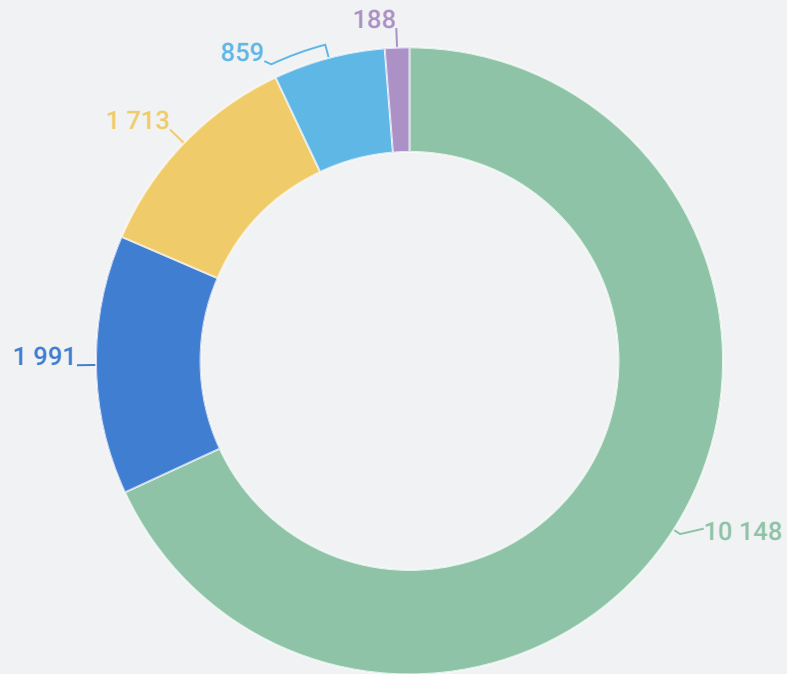
Hallitus laati vuoden 2015 toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen valtuutetuille. Sosiaali- ja terveysministeriölle hallitus lähetti Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista annetun lain mukaisen varainkäyttösuunnitelman vuosille 2017–2019.

Hallitus hyväksyi sijoitussuunnitelman yleiset perusteet ja vuoden 2017 sijoitussuunnitelman. Vuoden aikana saatiin säännöllisesti raportit Kelan sijoitustoiminnasta.

Hallitus asetti sosiaalilääketieteellisen neuvottelukunnan toimikaudelle 1.3.2016–28.2.2019 sekä toimeentulotukiasiain neuvottelukunnan toimikaudelle 1.10.2016–31.12.2018.

Sisäisen tarkastuksen päällikön tehtävään nimitettiin varatuomari Eeva Uusi-Autti.

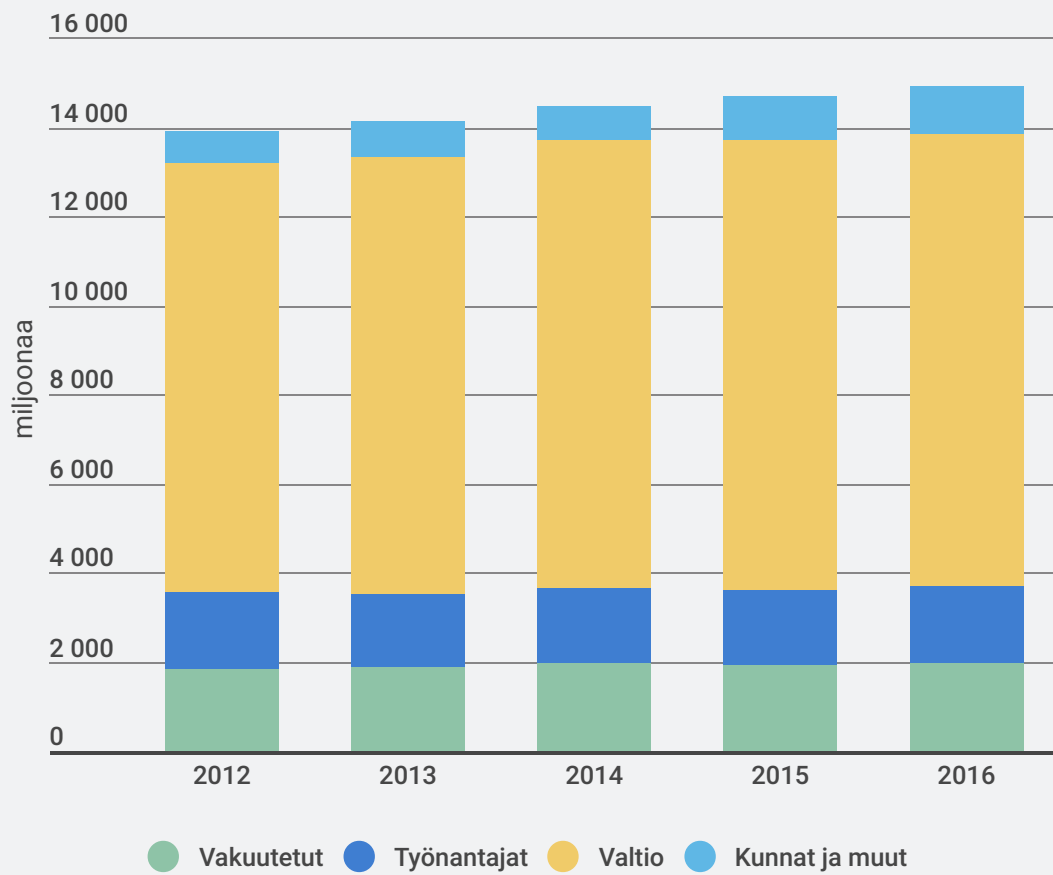
**Kelan etuuksien ja toimintakulujen rahoitus vuonna 2016,
milj. euroa**

- Valtion ennakot etuuksiin ja toimintakuluihin
- Vakuutettujen päiväraha- ja sairaanhoitomaksu
- Työnantajien sairausvakuutusmaksu
- Kuntien suoritukset
- Työttömyysvakuutusmaksu ja muut tuotot

Yhteensä 14 900 miljoonaa

Kelan etuuksien ja toimintakulujen rahoitus 2012–2016, milj. euroa, vuoden 2016 rahana

Rahoitus

Vuonna 2016 Kela maksoi etuuksia yhteensä 14 339 milj. euroa.

Kuvat: Kati Närhi

Etuusrahastojen rahoitus

Kelan toimeenpanemat etuudet maksetaan kansaneläkerahastosta, sairausvakuutusrahastosta tai sosiaaliturvan yleisrahastosta (etuusrahastot). Vuonna 2016 Kela maksoi etuuksia yhteensä 14 339 milj. euroa. Kelan toimintakulut olivat 431 milj. euroa.

Kuluista rahoitettiin valtion suorituksilla 10 148 milj. euroa (68 %), työnantajien ja vakuutettujen sairausvakuutusmaksuilla 3 872 milj. euroa (26 %) ja kuntien suorituksilla 859 milj. euroa (6 %).

Kansaneläkerahasto

Kansaneläkerahastosta maksetaan eläke- ja vammaisetuudet, eläkkeensaajien asumistuet sekä rintamalisät. Vuonna 2016 etuuksia maksettiin 3 614 milj. euroa. Rahaston toimintakulut olivat 79 milj. euroa.

Valtio rahoittaa kansaneläkevakuutuksen kulut kokonaan. Kansaneläkerahaston rahoitusomaisuudelle on säädetty kuluihin suhteutettu 3,5 %:n vähimmäistaso.

Sairausvakuutusrahasto

Sairausvakuutusrahastosta maksetaan sairaus- ja vanhempainpäivärahat, kuntoutus, työterveyshuollon korvaukset sekä sairaanhoitokorvaukset, joista suurimpana ryhmänä ovat lääkekorvaukset. Vuonna 2016 etuuksien yhteismäärä oli 4 602 milj. euroa. Rahaston toimintakulut olivat 196 milj. euroa.

Sairausvakuutuksen rahoitus on jaettu työtulovakuutukseen ja sairaanhoitovakuutukseen. Työtulovakuutuksen etuuksia maksettiin 2 343 milj. euroa. Työtulovakuutuksen rahoittavat työnantajat sairausvakuutusmaksulla, jota kertyi 1 713 milj. euroa, sekä palkansaajat ja yrittäjät päivärahamaksulla, jonka tuotto oli 714 milj. euroa vuonna 2016. Valtio rahoittaa vähimmäismääräiset päivärahat sekä osan vanhempainpäivärahoista ja yrittäjien työterveyshuollosta. Valtion suoritukset olivat yhteensä 130 milj. euroa. Yhteensä työtulovakuutuksen tuotot olivat 2 558 milj. euroa.

Sairaanhoitovakuutuksen etuuksia maksettiin 2 259 milj. euroa.

Sairaanhoitovakuutuksen etuuksia maksettiin 2 259 milj. euroa. Sairaanhoitovakuutuksen rahoittavat vakuutetut ja valtio. Palkansaajilta, yrittäjiltä sekä etuudensaajilta perittävää sairaanhoitomaksua kertyi 1 277 milj. euroa. Valtion osuus sairaanhoitovakuutuksen etuuksiin ja toimintakuluihin oli 1 047 milj. euroa. Yhteensä sairaanhoitovakuutuksen tuotot olivat 2 373 milj. euroa.

Sairausvakuutusrahaston rahoitusomaisuudelle on säädetty kuluihin suhteutettu 8 %:n vähimmäistaso. Lisäksi on 4 prosenttiyksikön liikkumavara, jonka puitteissa rahoitusomaisuus voi vaihdella ilman vaikutusta seuraavan vuoden vakuutusmaksuperusteisiin.

Sosiaaliturvan yleisrahasto

Sosiaaliturvan yleisrahastosta maksetaan muun muassa työttömyysturvaetuuudet, lapsiperheiden etuudet ja opintoetuuudet. Etuuksien yhteismäärä oli 6 124 milj. euroa. Rahaston toimintakulut olivat 157 milj. euroa.

Valtio rahoitti etuuksia ja toimintakuluja yhteensä 5 253 milj. eurolla. Kunnat rahoittivat lastenhoidon tukea ja työmarkkinatukea yhteensä 859 milj. eurolla.

Rahastoon tilitettiin palkansaajien työttömyysvakuutusmaksua 168 milj. euroa työttömyysturvan rahoitukseen.

Toimintakulut

Toimintakulut vuonna 2016 olivat 425,7 milj. euroa ilman 5,2 milj. euron suuruisia osakesiirtoja eläkevastuurahastoon. Ne kasvoivat edellisvuodesta 1,3 %. Toimintakulujen yhteismäärä oli 430,9 milj. euroa, joka on 2,9 % etuusrahastojen kokonaiskuluista.

Toimintakulut, ilman osakesiirtoja eläkevastuurahastoon, kohdennetaan etuusrahastoille prosenttiosuuksien mukaan. Kansaneläkerahaston osuus oli 17,2 %, sairausvakuutusrahaston 46,0 % ja sosiaaliturvan yleisrahaston 36,8 %.

Toimintakulujen yhteismäärä oli 430,9 milj. euroa, joka on 2,9 % etuusrahastojen kokonaiskuluista.

Palkka- ja palkkiokulut olivat 211,8 milj. euroa. Henkilösivukulut olivat yhteensä 78,2 milj. euroa. Siitä osakesiirtoja oli 5,2 milj. euroa.

Muiden toimintakulujen ja tuottojen yhteismäärä oli 84,4 milj. euroa. Muista toimintakuluista IT-käyttökuluja oli 24,9 milj. euroa. Käyttöomaisuuden poistoja oli 7,9 milj. euroa. Toimintakuluja vähentäviä tuottoja oli 8,7 milj. euroa.

Ostopalveluiden yhteismäärä oli 56,5 milj. euroa. Verohallinnolle maksettavat verotuskustannukset olivat 25,9 milj. euroa. Muut ostopalvelut olivat yhteensä 30,6 milj. euroa.

Valtio rahoittaa vuosittain valtion talousarviossa vahvistettavalla määrällä kustannukset, jotka Kelalle aiheutuvat Kelassa toimivan [Rajat ylittävän terveydenhuollon \(RAJA\) yhteyspisteen](#) toiminnasta. Yhteyspiste aloitti toimintansa vuoden 2014 alussa. Vuonna 2016 yhteyspisteen kustannukset olivat 0,6 milj. euroa.

Palvelurahasto

[Kanta-palvelujen](#) toteuttamiseksi ja ylläpitämiseksi Kelaan perustetun palvelurahaston avulla huolehditaan niistä Kelan vastuulla olevista rahoituksen, kirjanpidon ja rahaliikenteen tehtävistä, jotka määritellään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetussa laissa (159/2007) ja sähköisestä lääkemääräyksestä annetussa laissa (61/2007). Kanta-palvelut toteutetaan erillään Kelan tehtäväksi säädettyjen etuuksien täytäntöönpanosta.

Valtio rahoittaa Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) kautta Kanta-palvelujen rakentamis- ja kehittämiskustannukset. Kanta-palvelujen ylläpito rahoitetaan palvelujen käyttäjiltä perittävillä vuosina 2012–2015 asteittain käyttöön otetuilla maksuilla. Palvelurahaston kokonaiskustannukset vuonna 2016 olivat 23,1 milj. euroa, josta investointeja oli 1,7 milj. euroa. Valtio (THL) rahoitti kustannuksista 9,6 milj. euroa. Käyttömaksuilla ja muilla myyntituotoilla rahoitettiin kustannuksia 13,5 milj. eurolla.

Vuonna 2016 sähköisen lääkemääräyksen ylläpitokustannuksista apteekit rahoittivat 50 %, julkinen terveydenhuolto 35 % ja yksityinen terveydenhuolto 15 %. Potilastiedon arkiston ylläpitokustannuksista 80 % rahoitettiin julkisen terveydenhuollon ja 20 % yksityisen terveydenhuollon käyttömaksuilla.

Eläkevastuurahasto

Kelan toimihenkilöiden vakuutustekninen täysi eläkevastuu oli vuoden lopussa 1 955,8 milj. euroa, josta jo alkaneiden eläkkeiden osuus oli 1 122,7 milj. euroa. Täysi eläkevastuu poikkeuksellisesti pienentyi kertomusvuonna 20,7 milj. euroa, mikä johtui eläkevastuun laskuperusteisiin tehdyistä kuolevuusoletusten muutoksista. Eläkkeiden ja eläkekertymän määrät sinänsä kasvoivat kuten oli oletettakin.

Katettava eläkevastuu vuoden 2016 lopussa oli yhteensä 820,2 milj. euroa.

Kela kattaa 41 % täydestä eläkevastuusta. Työntekijöiden eläkemaksulla katetun vastuun määrä oli 60,3 milj. euroa. Katettava eläkevastuu vuoden 2016 lopussa oli yhteensä 820,2 milj. euroa. Eläkevastuurahastossa oli varoja yhteensä noin 1 396,6 milj. euroa. Vähimmäiskate ylittyi siis 576,4 milj. eurolla.

Eläkevastuurahastoon maksettiin työnantajan kannatusmaksuna 46,6 milj. euroa, josta 5,2 milj. euroa katettiin osakesiirrolla kansaneläkerahastosta. Lisäksi rahastoon suoritettiin

työntekijän eläkemaksua 14,3 milj. euroa, josta 3,7 milj. euroa käytettiin eläkevastuun katteen lisäykseen.

Toimisuhte-eläkkeitä Kela maksoi kaikkiaan 98,6 milj. euroa, jossa oli kasvua edellisvuodesta 2,9 %.

Sijoitustoiminta

Kelan hallitus vahvistaa vuosittain sijoitussuunnitelman. Sijoitustoiminnan tavoitteita ovat varmuus, tuotto ja rahaksi muutettavuus. Lisäksi sijoitusten tulee olla monipuolisia ja riittävän hajautettuja.

Kansaneläkerahaston, sairausvakuutusrahaston ja sosiaaliturvan yleisrahaston sijoitustoiminnan painopiste on kassavarojen sijoittamisessa. Eläkevastuurahaston varat ovat henkilöstön Kelan palvelukseen perustuvan eläkevastuun katteena. Eläkevastuurahaston omaisuuden allokoinnilla pyritään kasvattamaan rahaston tuottoa ja varautumaan siihen, että sijoitukset voidaan tarvittaessa muuttaa tuottavasti rahaksi. Sijoitusten kansainväliselle hajauttamiselle on asetettu tavoitteet ja aikataulu.

Sijoitustoiminnan tavoitteita ovat varmuus, tuotto ja rahaksi muutettavuus.

Vuoden 2016 aikana markkinoilla nähtiin monta sijoituskohteiden tuottoihin voimakkaasti vaikuttanutta ja vaikeasti ennustettavissa ollutta yksittäistä tapahtumaa, kuten öljyn hintasota, Brasilian presidentin virasta erottaminen, Ison-Britannian brexit-kansanäänestyksen tulos, pääministeri Renzin eroon johtanut Italian kansanäänestys ja Donald Trumpin valinta Yhdysvaltojen presidentiksi.

Poliittisista yllätyksistä ja odotuksia vaatimattomammasta talouskasvusta huolimatta sijoitusmarkkinoiden kehitys vuonna 2016 oli vahvaa, mutta vaihtelevaa. Tammikuussa alkanut osakemarkkinoiden voimakas lasku vaihtui kevään aikana nousuksi sekä Yhdysvalloissa että kehittyvillä markkinoilla. Vuoden lopulla kurssinousu kiihtyi erityisesti syklisillä toimialoilla. Euroopan keskeisillä osakemarkkinoilla toipuminen ja sen myötä kurssikehitys jäivät vaatimattomammaksi poliittisten epävarmuuksien vuoksi. Kelan kannalta keskeiset Suomen osakemarkkinat sen sijaan kehittyivät vuoden 2016 aikana hyvin, indeksituotto oli 13,3 %. Yhdysvaltojen osakemarkkinoiden tuotto oli 16,0 % ja kehittyvien markkinoiden 15,3 %. Suurista markkina-alueista heikoiten tuottaneen Euroopan tuotto jäi 3,5 %:iin.

Kelan kannalta keskeiset Suomen osakemarkkinat kehittyivät vuoden 2016 aikana hyvin, indeksituotto oli 13,3 %.

Myös korkomarkkinoiden tuotot olivat rahamarkkinoita lukuun ottamatta varsin hyvät. Euroopan keskuspankki painoi keskuspankkitalletustensa ohjauskoron negatiiviseksi jo kesäkuussa 2014 ja on jatkanut samalla tiellä, mikä heijastui vuoden 2016 aikana lyhyisiin rahamarkkinakorkoihin siten, että ne pysyivät negatiivisina. Euroalueen valtionlainojen (kaikki luottoluokat) tuotto oli 3,3 %, eurooppalaisten hyvän luottoluokituksen yritysainojen tuotto 4,8 % ja korkeamman riskin yritysainojen tuotto 9,4 %.

Kansaneläkerahaston osakkeiden markkina-arvo ennen eläkevastuurahastoon tilinpäätöksen yhteydessä tehtyä 5,2 milj. euron osakesiirtoa nousi vuoden alusta noin 19 % (edellisvuonna 11 %). Eläkevastuurahaston tuotto ennen edellä mainittua kansaneläkerahastosta tilinpäätöksen yhteydessä tehtyä osakesiirtoa oli 17,7 % (edellisvuonna 5,9 %). Kelan vuoden 2016 osinkotuotot nousivat edellisen vuoden 28,9 milj. eurosta 30,2 milj. euroon.

Kansaneläkerahaston, sairausvakuutusrahaston ja sosiaaliturvan yleisrahaston kassavarojen yhteenlaskettu kuukausittainen keskiarvo oli 1 049 milj. euroa (edellisvuonna 1 089 milj. euroa). Kassavarojen keskiarvo oli 0,00 % (edellisvuonna 0,00 %).

Rahoituksen tulevaisuudennäkymät

Valtioneuvoston vuosia 2015–2018 koskevien sopeutustoimien yhteydessä Kelan toimintakuluihin myönnettyistä valtionosuuksista vähennettiin 10 milj. euroa. Käytännössä Kelan säästövelvoite on tätäkin suurempi, koska toimintakuluja rahoitetaan valtion osuuksien lisäksi myös sairausvakuutusmaksuilla. Valtionosuuksiin kohdistuva 10 milj. euron leikkaus vähensi Kelan toimintakulujen rahoitusta pysyvästi noin 14,5 milj. eurolla vuosina 2015–2016. Tämän lisäksi Kelan tutkimustoimintaan sisällytettiin 400 000 euron säästövelvoite.

Valtion vuoden 2016 täydentävässä talousarvioesityksessä Kelan toimintakulujen valtionosuuksiin kohdistettiin 7,5 milj. euron leikkaus vuosille 2016–2017. Siitä 2,5 milj. euroa aiheutui asumistukien yhdistämisen perumisesta aiheutuvien toimeenpanokulujen poistumisesta ja 5 milj. euroa Kansaneläkelaitoksen toteuttamasta pysyvästä toimintamenoihin kohdistuvasta säästöstä. Valtion osuuksien 5 milj. euron leikkaus merkitsi 7,4 milj. euron vähennystä toimintakulujen rahoituksen.

Yhteensä Kelan toimintakulujen rahoitukseen kohdistettujen pysyvien leikkausten määrä on 22,3 milj. euroa.

Yhteensä Kelan toimintakulujen rahoitukseen kohdistettujen pysyvien leikkausten määrä on 22,3 milj. euroa.

Perustoimeentulotuen myöntäminen ja maksaminen siirtyivät kunnilta Kelan tehtäväksi vuoden 2017 alussa. Valtio ja kunnat vastaavat puoliksi perustoimeentulon kustannuksista. Valtio suorittaa Kelalle etuuden maksamiseen tarvittavat varat ja kuntien vastuu otetaan huomioon valtionosuusjärjestelmän kautta.

Sote- ja maakuntauudistuksen yhteydessä sosiaali- ja terveydenhuollon monikanavaista rahoitusta on tarkoitus yksinkertaistaa. Rahoituksen yksinkertaistamisen ratkaisuihin vaikuttaa valinnanvapauden toteuttamisen yhteydessä tehtävät ratkaisut. Suunnitelmien mukaan valtion rahoitusosuus sairaanhoitovakuutuksen etuusmenoista siirretään maakunnille 1.1.2021. Asiaa on tarkoitus selvittää kolmikantaisesti ja verotusratkaisuihin liittyvänä yhdessä valtiovarainministeriön ja Kelan kanssa. Selvitystyö käynnistetään 2017.

Kelan valmisteleva [perustulokokeilu](#) alkoi 1.1.2017, ja ensimmäiset perustulot maksettiin kokeiluun osallistuville 9.1.2017. Perustulon rahoitukseen on varauduttu vuoden 2017 valtion talousarvion kärkihankemomentilla, jossa hallituksen toimintasuunnitelman mukaisesti rahaa on käytettävissä 20 milj. euroa. Lisäksi muun muassa peruspäiväraha- ja työmarkkinatukimomenttien määrärahoja voidaan käyttää perustulokokeilun mukaisesti perustulon maksamiseen.

Sairausvakuutusmaksuperusteet

	2015	2016	2017
Sairaanhoitomaksu (1)			
– Eläkkeen- ja etuudensaajat	1,49	1,47	1,45
– Palkansaajat ja yrittäjät	1,32	1,3	0
Päivärahamaksu (2)			
– YEL-vakuutetut yrittäjät (3)	0,91	0,95	1,64
– Palkansaajat ja muut yrittäjät (3)	0,78	0,82	1,58
Työnantajan sairausvakuutusmaksu (4)	2,08	2,12	1,08

(1) prosenttia kunnallisverotuksessa verotettavasta ansiotulosta, yrittäjillä prosenttia nettotyötulosta

(2) prosenttia veronalaisesta palkkatulosta ja yrittäjien työtulosta

(3) päivärahamaksu 0,00, jos palkka- ja yrittäjätulo yhteensä alle 14 000 euroa

(4) prosenttia palkoista

Toimielimet 2016

Eduskunnan nimeämät valtuutetut vastaavat Kelan valvonnasta.

Kuva: Kela

Valtuutetut

- Sarkomaa Sari, kansanedustaja, puheenjohtaja
Varajäsen: Lehti Eero, kansanedustaja
- Keränen Niilo, kansanedustaja, varapuheenjohtaja
Rantakangas Antti, kansanedustaja
- Alanko-Kahiluoto Outi, kansanedustaja
Yanar Ozan, kansanedustaja
- Elomaa Ritva, kansanedustaja
Niikko Mika, kansanedustaja
- Heikkinen Hannakaisa, kansanedustaja
Hakanen Pertti, kansanedustaja
- Kiljunen Anneli, kansanedustaja
Nurminen Ilmari, kansanedustaja

- Laitinen-Pesola Jaana, kansanedustaja
Raassina Sari, kansanedustaja
- Louhelainen Anne, kansanedustaja
Mäkelä Jani, kansanedustaja
- Meri Leena, kansanedustaja
Saarakkala Vesa-Matti, kansanedustaja
- Salonen Kristiina, kansanedustaja
Taavitsainen Satu, kansanedustaja
- Suutari Eero, kansanedustaja
Talvitie Mari-Leena, kansanedustaja
- Talja Martti, kansanedustaja
Katainen Elsi, kansanedustaja

Tilintarkastajat

- Koskela Markku, professori, KHT, puheenjohtaja
Prepula Eero, toimitusjohtaja, KHT, JHTT
- Maijala Eeva-Maria, kansanedustaja, varapuheenjohtaja
Ala-Nissilä Olavi, kansanedustaja
- Kurvinen Antti, kansanedustaja
Järvinen Heli, kansanedustaja
- Kankaanniemi Toimi, kansanedustaja
Tolppanen Maria, kansanedustaja 8.9. asti
Kivelä Kimmo, kansanedustaja 8.9. lukien
- Mölsä Martti, kansanedustaja
Rydman Wille, kansanedustaja
- Häkkänen Antti, kansanedustaja
Multala Sari, kansanedustaja
- Myller Riitta, kansanedustaja
Kymäläinen Suna, kansanedustaja
- Tuomela Ulla-Maija, KHT, JHTT
Lehto Ari, KHT, JHT

Hallitus

- Taina Anneli, YTM, hallituksen puheenjohtaja
- Ihalainen Rauno, sairaanhoitopiirin johtaja, varapuheenjohtaja
- Aaltonen Elli, ylijohdaja
- Ikonen Raimo, ylijohdaja
- Lehtinen Lasse, OTT
- Oksala Ilkka, johtaja 17.3. asti
- Rantahalvari Vesa, johtava asiantuntija 17.3. lukien
- Siekkinen Saana johtaja
- Sipilä Timo, johtaja
- Särkelä Riitta, johtaja
- Tujunen Taru, toimitusjohtaja
- Martinmäki Heli, puheenjohtaja, henkilöstön edustaja, puhe- ja läsnäolo-oikeus

Kelan johto 2016

Johtajat

- Hyssälä Liisa, pääjohtaja
- Forss Mikael, johtaja
- Mäki-Lohiluoma Kari-Pekka, johtaja

Tulosyksiköiden johtajat

- Kivimäki Elise (Asiakkuuspalvelujen tulosyksikkö)
- Rantamäki Juhani (Esikuntapalvelujen tulosyksikkö)
- Neimala Anne (Etuuspalvelujen tulosyksikkö)
- Suominen Markku (ICT-palvelujen tulosyksikkö)
- Karjala Esko (Kehittämispalvelujen tulosyksikkö)
- Hänninen Sari (Yhteisten palvelujen tulosyksikkö)

Sisäisen tarkastuksen päällikkö

- Lämsä Tuomo

Johtava ylilääkäri

- Autti-Rämö Ilona

Kelan toimielinten kuukausi- ja kokouspalkkiot 31.12.2016

Valtuutetut

Valtuutettujen puheenjohtaja:

Kuukausipalkkio 573,92 €

Kokouspalkkio 143,48 €

Valtuutettu:

Kuukausipalkkio 459,13 €

Kokouspalkkio 114,78 €

Tilintarkastajat

Tilintarkastajien puheenjohtaja:

Kuukausipalkkio 397,33 €

Kokouspalkkio 114,78 €

Tilintarkastaja:

Kuukausipalkkio 264,88 €

Kokouspalkkio 114,78 €

Hallitus

Hallituksen puheenjohtaja:

Kuukausipalkkio 867 €

Kokouspalkkio 182 €

Hallituksen jäsen:

Kuukausipalkkio 578 €

Kokouspalkkio 182 €

Henkilöstön edustaja:

Kuukausipalkkio 0 €

Kokouspalkkio 131 €

Hallituksen jäsenet ovat osallistuneet hallituksen kokouksiin vuonna 2016 seuraavasti:

Anneli Taina, pj (8 kertaa), Elli Aaltonen (7), Rauno Ihalainen (5), Raimo Ikonen (6), Lasse Lehtinen (8), Vesa Rantahalvari (4), Saana Siekkinen (6), Timo Sipilä (8), Riitta Särkelä (5), Taru Tujunen (5), Heli Martinmäki, henkilökunnan edustaja (7)

Pääjohtajan ja johtajien palkat 31.12.2016

Kelan johtajien kokonaispalkkaus vuonna 2016 määräytyi seuraavasti:

Pääjohtaja Liisa Hyssälä 17 644,24 euroa/kk

Johtaja Kari-Pekka Mäki-Lohiluoma 15 139,95 euroa/kk

Johtaja Mikael Forss 14 090,80 euroa/kk

Kokonaispalkkaus sisältää mahdollisen autoedun. Lisäksi johtajilla on puhelinetu. Oikeus ravintoetuun ja työpaikkaterveydenhuoltoon määräytyy kuten muillakin toimihenkilöillä.

Neuvottelukunnat

Kansaneläkelaitoksen päätoimitalo Helsingin Töölössä.

Kuva: Kela

Kelan neuvottelukunta

- Hyssälä Liisa, pääjohtaja, neuvottelukunnan puheenjohtaja
- Ilveskivi Paula, lakimies
- Antila Outi, ylijohaja
- Hiltunen Virpi, neuvotteleva virkamies
- Helin Satu, toiminnanjohtaja
- Uotinen Sami, johtava lakimies
- Majanen Juha, neuvotteleva virkamies
- Norppa Tiina, työsuojelun päävaltuutettu
- Oivo Tuija, ylijohaja
- Kuokka Nelli, johtaja

- Salonen Leila, toiminnanjohtaja
- Työläjärvi Riitta, sosiaali- ja terveystieteellinen asiantuntija
- Mörttinen Tapani, puheenjohtaja
- Lankinen Kari, kehitysjohtaja
- Akaan-Penttilä Elina, lakimies 21.4. asti
- Gustafsson Henrik, lakimies 21.4. lukien
- Uusitupa Matti, professori
- Töyrylä Juha, pääsihteeri 20.10 asti
- Manninen Eero, pääsihteeri 20.10. lukien
- Hellstén Harri, lainopillinen asiamies
- Varkila Kari, LKT
- Pihkala Marja, toimitusjohtaja

Varajäsenet:

- Pekurinen Markku, tutkimusprofessori
- Strömberg-Schalin Mikaela, lakimies
- Hallia Antti, asiantuntija
- Malste Antti, pääsihteeri 9.9. asti

Sairausvakuutusasiain neuvottelukunta

- Mäki-Lohiluoma Kari-Pekka, johtaja, neuvottelukunnan puheenjohtaja
- Neimala Anne, etuusjohtaja, neuvottelukunnan varapuheenjohtaja
- Voipio-Pulkki Liisa-Maria, johtaja
Varajäsen: Mäntyranta Taina, lääkintöneuvos
- Antila Outi, osastopäällikkö
Siika-Aho Liisa, johtaja
- Vuorenkoski Lauri, terveystieteiden asiantuntija
Pöyry Lauri, toiminnanjohtaja
- Schugk Jan, ylilääkäri
Kannisto Miia, asiantuntija

- Kaukoranta Ilkka, ekonomisti
Rahkola Joonas, ekonomisti
- Työläjärvi Riitta, terveys- ja sosiaalipoliittinen asiantuntija
Ilveskivi Paula, lakimies
- Talja Martti, kansanedustaja
Elomaa Ritva, kansanedustaja

Sosiaalilääketieteellinen neuvottelukunta

- Autti-Rämö Ilona, johtava ylilääkäri, neuvottelukunnan puheenjohtaja
- Meurman Jukka, professori, neuvottelukunnan varapuheenjohtaja ja jäsen
- Lauhio Anneli, asiantuntijalääkäri, neuvottelukunnan sihteeri ja jäsen
- Hirvensalo Eero, dosentti
- Holi Tarja, johtaja
- Huupponen Risto, professori
- Kivelä Tero, professori
- Kosunen Elise, professori
- Mäkelä Marjukka, professori
- Pärnänen Heikki, lääketieteen lisensiaatti
- Pöyry Matti, toiminnanjohtaja
- Ranki Annamari, professori
- Räsänen Kimmo, professori
- Strandberg Timo, professori
- Tiitinen Aila, professori
- Turpeinen Miia, dosentti

Asiantuntijat:

- Eronen Marianne, asiantuntijalääkäri
- Helminen Sari, asiantuntijahammaslääkäri
- Järvinen Asko, dosentti

- Kalliokoski Annika, ylilääkäri
- Karjaluoto Maria, suunnittelun asiantuntija
- Komulainen Jorma, päätoimittaja
- Kruuti Jaana, yliopviisori
- Kälviäinen Reetta, professori
- Laine Juhani, dosentti
- Laukkala Tanja, asiantuntijalääkäri
- Lehto Matti, johtaja
- Mäkelä Mika, dosentti
- Mäkitalo Jorma, osaamiskeskuksen johtaja
- Rajaniemi Sinikka, ylijohaja
- Suominen Liisa, professori
- Timonen Markku, professori
- Turpeenniemi-Hujanen Taina, professori
- Vataja Risto, linjajohtaja
- Wartiovaara-Kautto Ulla, dosentti
- Ylöstalo Pekka, professori

Eläkeasiain neuvottelukunta

- Mäki-Lohiluoma Kari-Pekka, johtaja, neuvottelukunnan puheenjohtaja
- Forss Mikael, johtaja, neuvottelukunnan varapuheenjohtaja ja jäsen
- Foudila Raija-Liisa, suunnittelija, neuvottelukunnan sihteeri
- Neimala Anne, etuusjohtaja
- Seppälä Marja-Leena, etuuspäällikkö
- Strömberg Erik, hallitusneuvos
Varajäsen: Pajula Pasi, neuvotteleva virkamies
- Isomäki Marja, lainsäädäntöneuvos
Narikka Jouko, budjettineuvos

- Kautto Mikko, johtaja
Kuivalainen Susan, osastopäällikkö
- Tanskanen Antti, asiantuntija
Kannisto Miia, asiantuntija
- Hellsten Harri, lainopillinen asiamies
Vanhanen Rauno, johtaja
- Veirto Katja, vastaava asiantuntija
Väänänen Pirjo, työllisyysasioiden päällikkö
- Koskela Samppa, eläke- ja sosiaaliturva-asioiden asiantuntija
Työläjärvi Riitta, sosiaali- ja terveystieteellinen asiantuntija
- Tallavaara Marja, asiantuntija
Lumiaho Maire, lakimies
- Salminen Jukka, toiminnanjohtaja
Kokko Timo, toiminnanjohtaja
- Kyyrö Päivi, toiminnanjohtaja
Dahlin Berit, toiminnanjohtaja

Työterveyshuoltoneuvottelukunta

- Mäki-Lohiluoma Kari-Pekka, johtaja, neuvottelukunnan puheenjohtaja
- Neimala Anne, etuusjohtaja, neuvottelukunnan varapuheenjohtaja
- Melart Paula, asiantuntijalääkäri, neuvottelukunnan sihteeri
- Mukala Kristiina, lääkintöneuvos
Partinen Ritva, ylitarkastaja
- Sauni Riitta, ylilääkäri
Kantolahti Tarja, neuvotteleva virkamies
- Mäkitalo Jorma, tutkimus- ja palvelukeskuksen johtaja
Leino Timo, ylilääkäri
- Larkio Johanna, johtava työterveyslääkäri
Tiitola Katri, työterveyslääkäri
- Alanne Marja, johtava työterveyshoitaja
Österman Pilvi, työterveyshoitaja

- Haring Kari, asiantuntijalääkäri
Mironen Anne, neuvottelupäällikkö
- Schugk Jan, ylilääkäri
Tanskanen Antti, asiantuntija
- Hämäläinen Taija, työmarkkina-asiamies
Palola Jorma, neuvottelupäällikkö
- Tallavaara Marja, asiantuntija
Aikio Kari, aluepäällikkö
- Työläjärvi Riitta, sosiaali- ja terveystieteellinen asiantuntija
Kukka Anna, työympäristöasiantuntija
- Ilveskivi Paula, lakimies
Meklin Jaana, lakimies
- Hellsten Harri, työmarkkina-asioiden päällikkö
Mäkelä Albert, lainopillinen asiamies
- Mikkola Hennamari, yksikön päällikkö
Hujanen Timo, erikoistutkija

Kuntoutusasiain neuvottelukunta

- Mäki-Lohiluoma Kari-Pekka, johtaja, neuvottelukunnan puheenjohtaja
- Neimala Anne, etuusjohtaja, neuvottelukunnan varapuheenjohtaja ja jäsen
- Ahlgren Tuula, etuuspäällikkö, neuvottelukunnan sihteeri
- Turunen Marjukka, lakiyksikön päällikkö
Autti-Rämö Ilona, johtava ylilääkäri
- Salminen Anna-Liisa, johtava tutkija
Tuulio-Henriksson Anna-Mari, johtava tutkija
- Haukipuro Kyösti, ylilääkäri
Kiuttu Jorma, ylilääkäri
- Siika-aho Liisa, johtaja
Tiainen Milja, hallitussihteeri
- Tötterman Patrik, ylitarkastaja
Liski-Wallentowitz Hanna, ylitarkastaja

- Urhonen Amu, puheenjohtaja
Hoffgren Tea, suunnittelija
- Lappalainen Tiina, sosiaalipoliittinen asiantuntija
Parviainen Tarja, toiminnanjohtaja
- Schugk Jan, asiantuntijalääkäri
Pekkonen Mika, johtava ylilääkäri
- Haring Kari, asiantuntijalääkäri
Kaukoranta Ilkka, Ekonomisti
- Työläjärvi Riitta, sosiaali- ja terveystieteellinen asiantuntija
Koskela Samppa, eläke- ja sosiaaliturva-asioiden asiantuntija
- Lumiaho Maire, lakimies
Tallavaara Marja, asiantuntija
- Hellsten Harri, työmarkkina-asioiden päällikkö
Mäkelä Albert, lainopillinen asiamies
- Vogt Ellen, erityisasiantuntija
Kock Tuula, asiantuntijalääkäri
- Tervonen Hilppa, valmistelupäällikkö
Heimo Marika, avustusvalmistelija
- Koponen Marja, lakimies
Pelkonen Janne, erityisasiantuntija
- Härkäpää Kristiina, professori
Laitinen Merja, professori
- Suoyrjö Heikki, ylilääkäri
Mikkelsson Marja, ylilääkäri

Työttömyysturva-asiain neuvottelukunta

- Mäki-Lohiluoma Kari-Pekka, johtaja, neuvottelukunnan puheenjohtaja
- Neimala Anne, etuusjohtaja, neuvottelukunnan varapuheenjohtaja ja jäsen
- Vartio Eeva, lakimies, neuvottelukunnan sihteeri
- Turunen Marjukka, lakiyksikön päällikkö
- Koskela Samppa, eläke- ja sosiaaliturva-asioiden asiantuntija
Douglas Inka, lakimies

- Salo Esko, hallitusneuvos
Päivänsalo Kirsi, hallitussihteeri
- Maisonlahti Marjaana, kassanjohtaja
Mäki Outi, kassanjohtaja
- Metsämäki Janne, toimitusjohtaja
Skippari Jorma, lakiasiaintohtaja
- Rahkola Joonas, ekonomisti
Väänänen Pirjo, työllisyysasioiden päällikkö
- Kannisto Miia, asiantuntija
Räsänen Mikko, asiantuntija
- Airikkala Risto, päälakimies
Lumiaho Maire, lakimies
- Hellsten Harri, lainopillinen asiamies
Mäkelä Albert, lainopillinen asiamies
- Aarnio Marko, toimistopäällikkö
Rautanen Erja, osastopäällikkö
- Jussila Niina, toiminnanjohtaja
Solovjew Aleksei, puheenjohtaja
- Meling Timo, vanhempi hallitussihteeri
Nyberg Johanna, ylitarkastaja

Toimeentulokiasiainto neuvottelukunta

- Mäki-Lohiluoma Kari-Pekka, johtaja, neuvottelukunnan puheenjohtaja
- Neimala Anne, etuusjohtaja, neuvottelukunnan varapuheenjohtaja
- Kauhanen Heli, yksikön päällikkö
- Ilmonen Kari, johtaja
Ellisaari Jaakko, ylitarkastaja
- Moisio Pasi, tutkimusprofessori
Karjalainen Pekka, erikoistutkija
- Vogt Ellen, erityisasiantuntija
Uotinen Sami, johtava lakimies

- Heikkinen Arja, sosiaalihoitaja
Salo Marja, erityisryhmien sosiaalipalveluiden palvelupäällikkö
- Kosonen Marja, perhe- ja sosiaalipalvelujen johtaja
Hirvonen Heikki, palvelupäällikkö
- Lindqvist Hans-Erik, kaupunginjohtaja
Pellfolk Tony, peruspalvelujohtaja
- Piironen Juha, kaupunginjohtaja
Karhu Sari, henkilöstöpäällikkö
- Rämö Heidi, kunnanjohtaja
- Salminen Jukka T., apulaiskaupunginjohtaja
Cantell-Forsbom Anna, perhepalveluiden johtaja

Tuloslaskelma ja tase

Toimintakertomuksessa esitellään Kelan tilinpäätöksestä tuloslaskelma ja tase.

Kuva: Antti Pulkkinen

Kansaneläkelaitoksen tuloslaskelma, tuhatta euroa

Kansaneläkelaitoksen tuotot	2016	2015
Etuusrahastojen tuotot		
Kansaneläkerahasto		
Työnantajien maksut	-2	-21
Valtion osuudet kansaneläkevakuutuksen etuuksista	-3 611 104	-3 661 203
Kansaneläkerahaston tuotot yhteensä	-3 611 106	-3 661 225
Sairausvakuutusrahasto		
Työtulovakuutus		
Työtulovakuutuksen vakuutusmaksut	-2 427 796	-2 325 587
Valtion osuudet työtulovakuutuksen etuuksista	-130 247	-128 243

Työtulovakuutus yhteensä	-2 558 043	-2 453 830
Sairaanhoitovakuutus		
Sairaanhoitovakuutuksen vakuutusmaksut	-1 276 697	-1 271 700
Valtion osuus sairaanhoitovakuutuksen etuuksiin	-990 266	-1 027 466
Saadut EU-korvaukset	-41 368	-39 458
Lääkekorvausmenojen palautusmaksu	-7 102	
Takautumissuoritukset	-383	-389
Sairaanhoitovakuutus yhteensä	-2 315 816	-2 339 014
Sairausvakuutusrahaston tuotot yhteensä	-4 873 859	-4 792 844
Sosiaaliturvan yleisrahasto (Sty)		
Valtion osuus Sty:n etuuksista	-5 096 479	-4 929 719
Kuntien osuus Sty:n etuuksista	-859 488	-844 797
Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu	-167 633	-120 935
Muut Sty:n tuotot etuuksiin	-90	-94
Sosiaaliturvan yleisrahaston tuotot yhteensä	-6 123 690	-5 895 545
Etuusrahastojen sijoitusten tuotot ja kulut	-5 214	-8 474
Etuusrahastojen rahoitustuotot ja kulut	-9	-15
Etuusrahastojen muut tuotot ja kulut	-795	-115
Etuusrahastojen tuotot yhteensä	-14 614 673	-14 358 219
Valtion osuus etuusrahastojen toim.kuluista	-285 444	-271 857
Sosiaaliturvan yleisrahaston investointituotot	0	-33
Palvelurahaston tuotot		
Toimintatuotot	-10 138	-9 938
Myyntituotot	-13 562	-8 537
Rahoitustuotot ja kulut	0	0
Palvelurahaston tuotot yhteensä	-23 700	-18 475
Eläkevastuurahaston tuotot		
Kannatusmaksut	-46 593	-50 265
Omaisuuksien tuotot	-78 546	-39 328

Työntekijöiden eläkemaksut	-14 275	-14 024
Vilma-laitosten hyvitykset	-6 977	-6 036
Työttömyysvakuutusrahaston suoritukset	-2 540	-3 158
Eläkevastuurahaston tuotot yhteensä	-148 931	-112 811
Kansaneläkelaitoksen tuotot yhteensä	-15 072 748	-14 761 394

Kansaneläkelaitoksen kulut	2016	2015
Etuusrahastot		
Etuuskulut		
Kansaneläkevakuutus		
Eläke- ja vammaisetuudet	3 613 696	3 658 160
Sairausvakuutus		
Työtulovakuutus	2 343 259	2 433 714
Sairaanhoidovakuutus	2 258 716	2 320 705
Sosiaaliturvan yleisrahasto		
Työttömyysturvaetuudet	2 169 878	2 092 153
Lapsiperheiden etuudet	1 969 515	1 986 880
Opintoetuudet	843 946	839 050
Asumistuki	1 080 970	917 622
Muut etuudet	59 381	59 840
Etuuskulut yhteensä	14 339 361	14 308 124
Etuusrahastojen toimintakulut		
Toimintakulujen tuotot	-8 679	-7 996
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	211 842	207 856
Henkilösivukulut	78 199	79 343
Henkilöstökulut yhteensä	290 041	287 199
Muut toimintakulut	93 082	93 769
Ostopalvelut	56 505	57 102
Sosiaaliturvan yleisrahaston investointien poistot	0	33
Etuusrahastojen toimintakulut yhteensä	430 949	430 108
Etuusrahastojen kulut yhteensä	14 770 310	14 738 232
Kuntoutusvarauksen muutos	-3 486	-10 966

Palvelurahaston kulut		
Henkilöstö- ja tilaresurssien ostot	8 018	6 983
IT-käyttökulut	10 070	7 243
Muut kulut	3 245	3 527
Käyttöomaisuuden poistot	2 218	2 360
Palvelurahaston kulut yhteensä	23 551	20 113
Eläkevastuurahaston kulut		
Toimisuuhde-eläkkeet	98 581	95 837
Vilma-laitosten maksamat eläkkeet	6 605	6 035
Muut kulut	-67	-241
Eläkevastuurahaston katteen lisäys	-4 246	1 374
Eläkevastuurahaston kulut yhteensä	100 873	103 005
Kansaneläkelaitoksen kulut yhteensä	14 891 248	14 850 384
Kansaneläkelaitoksen ylijäämä +/- alijäämä -	181 500	-88 989

Kansaneläkelaitoksen tase	2016	2015
Kansaneläkelaitoksen vastaavaa		
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
Etuusrahastojen IT-ohjelmat	6 203	5 976
Palvelurahaston IT-ohjelmat	3 257	4 167
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	9 460	10 143
Aineelliset hyödykkeet		
Etuusrahastojen rakennukset	42 636	47 694
Etuusrahastojen perusparannukset	26 603	26 243
Etuusrahastojen koneet ja kalusto	5 195	3 497
Palvelurahaston koneet ja kalusto	2 311	1 892
Etuusrahastojen kiinteistöennakot	16 451	9 533
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	93 196	88 859
Sijoitukset		
Käyttöomaisuussijoitukset		
Etuusrahastojen käyttöomaisuussijoitukset	53 621	54 129
Käyttöomaisuussijoitukset yhteensä	53 621	54 129

Eläkevastuurahaston korkorahastot	249 822	244 618
Etuusrahastojen osakkeet ja osuudet	29 177	27 776
Eläkevastuurahaston osakkeet ja osuudet	1 102 634	928 286
Eläkevastuurahaston muut sijoitukset	38 708	38 705
Muut sijoitukset yhteensä	1 420 341	1 239 385
Kansaneläkelaitoksen sijoitukset yhteensä	1 473 962	1 293 515
Kansaneläkelaitoksen pysyvät vastaavat yhteensä	1 576 618	1 392 516
Eläkevastuurahaston vajeus	68 899	78 704
Vaihtuvat vastaavat		
Lyhytaikaiset saamiset		
Etuusrahastojen rahastojen väliset saamiset	7 740	5 344
Etuusrahastojen myyntisaamiset	3 748	3 918
Palvelurahaston myyntisaamiset	1 929	3 658
Etuusrahastojen siirtosaamiset	578	199
Palvelurahaston siirtosaamiset	2 885	118
Etuusrahastojen muut saamiset	6 293	5 128
Palvelurahaston muut lyhytaikaiset saamiset	0	922
Eläkevastuurahaston muut saamiset	8 685	9 347
Etuusrahastojen ennakkomaksut	224 240	320 860
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	256 098	349 495
Rahat ja pankkisaamiset		
Etuusrahastojen rahat ja pankkisaamiset	1 050 097	1 000 188
Palvelurahaston rahat ja pankkisaamiset	4 347	8 216
Eläkevastuurahaston rahat ja pankkisaamiset	1 924	1 005
Rahat ja pankkisaamiset yhteensä	1 056 368	1 009 409
Kansaneläkelaitoksen vaihtuvat vastaavat yhteensä	1 312 466	1 358 903
Kansaneläkelaitoksen vastaavaa yhteensä	2 957 984	2 830 124

Kansaneläkelaitoksen vastattavaa	2016	2015
Oma pääoma		
Etuusrahastot		
Kansaneläkerahasto		
Rahasto vuoden alussa	-79 981	-83 482
Rahaston muutos	3 680	3 500
Kansaneläkerahasto yhteensä	-76 301	-79 981
Tilikauden tulos	-3 680	-3 500
Sairausvakuutusrahasto		
Rahasto vuoden alussa	-549 648	-643 338
Rahaston muutos	-136 974	93 690
Sairausvakuutusrahasto yhteensä	-686 622	-549 648
Tilikauden tulos	136 974	-93 690
Sosiaaliturvan yleisrahasto		
Rahasto vuoden alussa	-455	-422
Rahaston muutos	0	-33
Sosiaaliturvan yleisrahasto yhteensä	-455	-455
Tilikauden tulos	0	33
Etuusrahastot yhteensä	-630 084	-727 242
Palvelurahasto		
Rahasto vuoden alussa	-439	-2 076
Rahaston muutos	-149	1 637
Palvelurahasto yhteensä	-588	-439
Tilikauden tulos	149	-1 637
Eläkevastuurahasto		
Rahasto vuoden alussa	-824 424	-823 050
Rahaston muutos	4 246	-1 374
Eläkevastuurahasto yhteensä	-820 178	-824 424
Tilikauden tulos	48 058	9 806
Rahastot yhteensä	-1 402 643	-1 543 936
Arvonkorotusrahasotot		
Etuusrahastot		
Rahastot vuoden alussa		
Kansaneläkerahasto	-76 605	-78 956

Sairausvakuutusrahasto	-46 504	-50 854
Rahastot vuoden alussa yhteensä	-123 109	-129 810
Rahastojen muutos		
Kansaneläkerahasto	-1 464	2 351
Sairausvakuutusrahasto	3 860	4 350
Rahastojen muutos yhteensä	2 396	6 701
Eläkevastuurahasto		
Rahastot vuoden alussa	-463 527	-429 048
Rahaston muutos	-133 769	-34 479
Eläkevastuurahasto yhteensä	-597 296	-463 527
Arvonkorotusrahasot yhteensä	-718 009	-586 636
Muu oma pääoma		
Palvelurahasto		
Kanta-puskurivarat	-2 177	-2 177
Eläkevastuurahasto		
Muu oma pääoma	-48 058	-9 806
Muu oma pääoma yhteensä	-50 235	-11 983
Kansaneläkelaitoksen alijäämä		88 989
Kansaneläkelaitoksen ylijäämä	-181 500	
Kansaneläkelaitoksen oma pääoma yhteensä	-2 352 387	-2 053 565
Kuntoutusvaraus		
Varaus vuoden alussa	-52 395	-63 361
Varauksen muutos	-64 948	-80 562
Varojen käyttö	68 435	91 528
Kuntoutusvaraus yhteensä	-48 908	-52 395
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Etuusrahastojen pitkäaikainen vieras pääoma	-33 336	-17 751
Palvelurahaston pitkäaikainen vieras pääoma	-4 000	-4 000
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	-37 336	-21 751
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Etuusrahastojen saadut ennakot	-261 998	-454 543
Palvelurahaston saadut ennakot	-4 264	-5 925
Etuusrahastojen rahastojen väliset velat	-5 362	-4 786

Palvelurahaston rahastojen väliset velat	-1 004	-295
Eläkevastuurahaston rahastojen väliset velat	-1 374	-263
Etuusrahastojen ostovelat	-9 068	-6 544
Palvelurahaston ostovelat	-1 159	-561
Etuusrahastojen siirtovelat	-51 023	-51 898
Palvelurahaston siirtovelat	-1 538	-5 575
Eläkevastuurahaston siirtovelat	-1 259	-1 053
Etuurahastojen muut lyhytaikaiset velat	-178 797	-169 376
Palvelurahaston muut lyhytaikaiset velat	0	-1
Eläkevastuurahaston muut lyhytaikaiset velat	-2 507	-1 593
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	-519 353	-702 413
Kansaneläkelaitoksen vieras pääoma yhteensä	-556 689	-724 164
Kansaneläkelaitoksen vastattavaa yhteensä	-2 957 984	-2 830 124